

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petik a Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3., večji inserati petik vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopis se ne vračaja.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knaifova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošti, ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

OSTRA OBSODBA FAŠISTIČNEGA REŽIMA

Češkoslovaški listi reagirajo na intervencijo italijanskega poslanika v Pragi z energičnim napadom na fašistični režim

Praga, 13. septembra. »Narodni Politika« priobčuje pod naslovom »K usmrtitvam v Trstu« članek Stanislava Nikolaua, ki piše: Opetovana pritožba italijanskega poslanika pri našem zunanjem ministrstvu zaradi pisanja nekaterih čeških listov v zadevi tržaških justifikacij mora zbuditi v najslabšem primeru zažudenje.

Obsodili smo že pred leti razne izpade socialističnih glasov proti Mussoliniju, kajti vsak narod ima pravico kovati svojo srečo po svoji fazoni. To je bila notranja zadeva Italije in nihče ni imel pravice vmešavati se v te izključno italijanske spore. Toda, tudi če bi tega ne bilo, smo cenili mnoge dobre lastnosti italijanskega naroda zlasti v njegovi veji takrat se pod vlado Avstrije. Pregledali smo izpade tržaških »regnicolov« (priseljencev iz Italije), ko so se razburjali nad našim bratskim sožitjem s tržaškimi Slovenci, s katerimi smo se čutili kot da smo iz ene rodbine.

Usoda je odločila drugače. Trst in vsa njegova širna okolica z Gorico in Istro je prišel pod italijansko oblast. Pričakovali smo, da narod s tako staro kulturo, s tolikšnim trpljenjem pod vlado tujih dinastij, s tako vročo ljubeznijo do svobode ne bo pozabil v teh 70 letih na svoje trpljenje pod tujim režimom in da bo znal kot kulturna država ravnati z državljani drugega jezika, če že ne docela pravilno, pa vsaj človeško. Pa smo se zmotili.

Bolelo nas je, ko smo slišali o strašnem trpljenju naših slovenskih in hrvatskih priateljcev, dokler nam ni nenadoma usmrtil jev Gortana in za njo takoj tržaške justifikacije iztisnila naravnost iz naših prs besed govor. Razleglo so se tem močnejše, čim je začel fašistični tisk govoriti o slovenskem barbarstvu. Zdaj govori »Popolo d' Italia« celo o Slovincih, da nimajo nič več pravice kakor priseljene »stencie«... Pozabil je, da se je v te slovanske kraje priselil nekdo drugi.

In takoj nato bruhne na vse slovanstvo najpogostejše žalitve. Ali bi ne bilo dobro, če bi posredovali ogroženi italijanski poslani najprej pri svoji vladi, da bi se italijanski listi vzdržali podobnih extempore? Italijanska vlada jih ima v svoji moči mnogo bolj nego Češkoslovaška naše liste in takoj bi lahko napravila red.

Toda tam gre tisk še dalje, hvali italijansko armado kot najboljšo v celi vojni in meče žalitve tudi na druge armade zaveznikov, brez čijih takojšnjih pomoči bi bila italijanska vlada težko dočkala nepričakovano zmago. Tako pretiravanje pa je za vsak narod zelo nevarno. Zadoštuje ozreti se na predvečer francosko-nemške vojne 1. 1870., ko so Napoleonu natvezili, da ni močnejše in popolnejše armade od francoske in vendar je bila v nekaj mesecih strta. Zadoštuje ozreti se na bahavo prusko armado med Napoleonovimi vojnami, ki je skopnela v edini bitki kar pomladni sneg. Zadoštuje ozreti se na bahaštvo Viljema II., ki je končal celo pri nepomembni sijajni vojaški organizaciji in disciplini s strahopetnim pobegom v inozemstvo.

Za noben narod ni dobro, če se preveč precejuje, posebno ko vojna ni samo borba na bojnem polju, temveč strašen gospodarski udarec, čigar globine in dna ne more nihče v naprej videti. In v tem pogledu je sedanji fašistični režim, čeprav še nekaj nad 10 let, državni poizkus, ki se lahko obnese, ki pa se lahko tudi izjalovi, če bo prenapet.

Sicer pa, če se fašistični krogi tako boje za svoje manjšine na Korziki, v Franciji in Tunisu, imajo tudi drugi najmanj toliko pravice skrbeti za svoje krvne brate, izročene najstrašnejši usodi, s katero se ona italijanski manjšini še daleč ne more primerjati. Kaj bi se zgodilo n. pr. v Italiji, če bi kje ravnali z Italijani tako, kakor ravna v Italiji z Jugoslovenci?

Praga, 13. septembra. »Narodni Listy« priobčujejo na uvodnem mestu članek pod naslovom »Ventil«, v katerem pravijo:

Italijanska vlada je naročila svojim organom v Pragi in — očitno po nepravilnosti — tudi v Bratislavi, naj protestirajo proti načinu, kako piše češkoslovaški tisk o tržaški justifikaciji. Taka akcija nikoli ne more imeti drugega uspeha od čisto formalnega. Pa tudi vrednost formalnega uspeha bo v tem primeru očitno problematična. Isti listi, proti katerim se italijanska vlada pritožuje, priobčujejo istočasno dolge citate iz italijanskih listov, ki pričajo, da je stališče italijanske vlade docela napako. Dočim očitajo češki listi fakto, so v italijanskih cele serije psov, italijanski listi sramote ustreljene, sramote one, katere

hočejo še usmrtiti, sramote Jugoslovence v Italiji in izven Italije in sramote Slovence vobče. List, ki ga izdaja brat Benita Mussolinija, ki je pisan ne samo za ulico, temveč očitno tudi na ulici, se je spozabil tako daleč, da je proglasil Turke za edini pošten narod na Balkanu, da, pohvalil je tudi Avstrijo, dokler se ni umazala s parlamentarizmom. Če si moremo trditve o Turkih še razlagati z nekakšno hvaležnostjo za njihovo mirno postopanje, ki je omogočilo Italijanom zasedbi Tripolisa, nam razum zares obstane pred trditvijo o Avstriji starega režima. Saj to je bila Avstrija Franca I., ječarja Silvia Pelicea in spielberskih jetnikov ter zagrizenega sovražnika vsega, v imenu česar je nastala moderna Italija. Zares, ne najdemo drugačne razlage, nego občutek, da je sedaj baš ta zemlja ona, ki ima svojo Metternicha.

Mednarodni običaji branijo vmešavati se v razmere druge države. Ti običaji pa izvirajo iz časov, ko usode posrednih držav se niso bile tako tesno zvezane kakor so sedaj. Vsa ideja Društva narodov sloni na tem, da narodi v splošnem interesu ne morejo biti absolutni gospodarji nad svojo usodo in izvrševati absolutne suverenosti. Italijanska politika nastopa proti manjšinam na svojem ozemlju tako, da jih čimprej ustrelji. To je stanje, ki ne more biti nikomur deveta briga. Ne samo oni, ki so z njimi iste narodnosti ali iste rase, temveč tudi vsi, ki so pozdravili mir kot začetek novih bolj človeških stikov med narodi, se morajo zavarovati proti temu, da bi se ta splošna nada in zahteva teptala na tako izčrpan način in to baš pod državi, ki je najglasnejše klicala po samoodločbi. Med zločini, katere so priznali ustreljeni v Trstu, bodo najbrže tudi taki, ki so jih res zakrivali. S tem se pa očitno civiliziranega sveta, ki pade na fašistično politiko proti narodnostim nikakor ne zmanjša.

Prav tako ne more biti svetu deveta briga, da sedanji italijanski režim sistematično ubija oni politični sistem, po katerem živi pretežna večina civiliziranega sveta, one ideje, katerim se ima mimogrede rečeno tudi nova Italija od fašizma zahvaliti za svoj razvoj ter končno raso in narodnost onih, ki so se pregrešili samo s tem, da so sosedje Italijanov, kakor da ne velja v polni meri načelo: Narod narodu volk! Najmanj pa more biti svetu deveta briga, če se počenja vse to dan za dnem pod grožnjami z vojno, sumljivim, docela nenaravnim oboroževanjem in vojnimi izjavami nekronane glave države docela v duhu Viljema Hohenzollerna.

Izredni režim mora rabiti izredna sredstva. Čim premeja resnično ali dozdovno nevarnost, v kateri je bila država, pa se ne umakne normalnim razmeram, se mora ozirati po novih razlogih svoje eksistence. Eden bi mogel biti gmotni napredek. Toda Italiji prede slaba: sistem izgublja bitko za bitko, pomagal ni poljedelstvu, zadržal ni propadanje banke, industrije ne more obdržati v obratovanju. Če dolže drugod vlado tudi za nezaželjeno vreme, kakaj bi tega ne delali v Italiji. Toda tam delajo to po pravici, režim je res vsega kriv, kajti potegne nase vso oblast. In ne samo, da je dodal še novo zlo, kajti deluje je napravil fatalno bolezen vsakega absolutizma, ki mora vedno povečevati izdatke za vojsko. Italija gradi brez vsakega ozira na politične potrebe in tudi ne glede na svojo gospodarsko kapaciteto, vojno moč, katero morata smatrati Jugoslavija in Francija za svoje ogrožanje, ki ga ogroža v prvi vrsti stabilnost državnega gospodarstva s svojimi posledicami, ki jih ima za privatno gospodarstvo. Še posebno slabo pa razume italijanski državljani izdatke za fašistično milico ali za armado, ki se vzdržuje proti njeemu. To naj bi bila nekakšna podoba ruskega komosolov, semenišče za zavzemanje vseh mest v državi, zaenkrat pa je samo semenišče brezdelja in samovolje.

Poceni, toda brezplodno se je pričeti, če je za državo boljši in pameten, ki dela, ali 300, ki niso vsi pametni in ne delajo, temveč govore. Vsa človek, nadarjen z zdravim razumom, ki je slišal Mussolinijev govor o pesmi strojnih pušk, si mora misliti: Kaj pa če eden ni pameten? A kaj šele, če pridejo ne samo zunanji zapletljaj, ki so celo dobrodošli, temveč tudi notranji! Potem vrši ta zasmehovani parlament, katerega je mlada Italija očitala Avstriji, da ga nima, a »Popolo d' Italia« zopet, da ga je imela, ogromno, toda vlogo družabnega ventila, ker omogoča nezadovoljstvo, da si olajša, pa tudi nadaljnje in zo-

pet zelo važno nalogo: da kaže slike resničnih sil naroda in relativnost vsake izmed njih in skupno odgovornost vseh.

Mussolinijeva Italija nima takega ventila. Razglašala je opozicijo po ječah in vseh kotih sveta. Fašizem je izgubil tako ventil nezadovoljstva med ljudstvom pa tudi v lastni stranki, kjer je polno neutrušenih aspiracij, katerim je še vsega premalo. Toda ventil mora biti tu. Čudno je gledati, kako postajajo režimi, ki so zatrili vse okrog sebe, sužnji nepisanih zakonov, ki pravijo v tem primeru, da absolutizem vedno oborožuje, da je vedno neupljiv in da skuša vedno z napetostjo naprati sosedom obrniti pozornost prebivalstva na inozemstvo. Notranja fronta zadnje sredstvo protidemokratskega sistema mora odvrtiti pozornost od preteče zunanje fronte, kadar postane položaj kritičen.

Zanimive informacije praškega lista

Praga, 13. septembra. »Narodni Politika« poroča: K vsem, da vlada v Jugoslaviji veliko ogorenje proti tržaški obsodbi in usmrtitvi štirih Slovincov, nam poročajo iz uradnih jugoslovenskih krogov, da vlada v polni meri razume ljudsko ogorenje, da pa njeno stališče napram justifikacijam ne more kreniti iz danih smernic jugoslovanske politike. Kot vladi države ji ni mogoče vmešavati se v izvrševanje justice druge države nad njenimi državljani, niti ni naloga jugoslovanske vlade, da bi se zanimala, kako je tekla preiskava proti štirim justifikacijam in za bistvo njihove krivde. Na posvetovanjih, katere so imeli jugoslovenski merodajni činitelji, je bilo sklenjeno, da bo jugoslovanska vlada posvečala večjo pozornost razmeram slovenske manjšine v Italiji in da bo dosegla v okviru mednarodne manjšinske kontrole preiskavo teh razmer. V ta namen nameravajo jugoslovenske manjšinske ustanove sestaviti spomenico, ki bo najbrž izročena Društvu narodov s prošnjo, naj ugotovi vse primere zatiranja, kar jih je zakrivila italijanska vlada na slovenski manjšini.

Goriški »Novi List« o procesu

»Goriški« »Novi List«, edini slovenski list, ki sme izhajati v Italiji, prinaša o tržaškem procesu daljše poročilo, ki pa iz lahko umevnih razlogov temelji samo na poročilih, objavljenih v laških listih. Poročilo na zaključuje z daljšim pristavkom, v katerem pravi m. dr.:

»Veledolajniški proces je trajal od 1. do 5. septembra v Trstu pred posebnim sodiščem za zaščito države. Končal se je s štirimi smrtnimi obsodbami in 12 obsodbami od 2 do 30 let. Težka razsoda je izrečena in tudi če izvršena po obstoječih zakonih, katerim smo dolžni svojo pokorščino.

Spričo veličastva smrti ne moremo reči kot krščansko besedo: Bog daj mrtvim večni mir in pokoj.

Ob svezem »robu štirih mladih življenj ne moremo spremeniti svojega jasnega katoliškega načela o nasilstvih. Zločinski nasilje smo vedno obsodili, naj ga zagreši kdorkoli. Umor je zločin, poizig je zločin tudi tedaj, če je bil napravljen iz zgrešene ideje ali iz narodnega namena. Ker ima to navedeno načelo vesoljstven pomen, zato smo tudi politična nasilja vedno obsodili. In temu svojemu stališču ostanemo vedno zvesti.

Trdimo pa, da bi morda ne prišlo do velikega procesa v Trstu, če bi imela oblast večje zaupanje predvsem v tiste, ki so v ljudstvu že po svojem božjem poslanstvu nositelji katoliškega avtoritetnega načela. Toda kako naj ti zamoreči uspešno braniti državno avtoriteto, če se njihov ugled ruši in po neodgovornih elementih večkrat celo smeši. Očita se jim protidržavnost, čeprav vrše le svojo veliko in težko dolžnost s tem, da so zvesti tudi svojemu slovenskemu ljudstvu. Trdimo tudi, da bi bilo pri nas marsikaj spremenjeno, če bi oblastva odgovornim ter zrelim možem našega ljudstva poverila večje zaupanje in tudi dovolila primerno javno udeleževanje. Tako pa je ostala mladina po večini prepričana sama sebi in je šla svojo pot.

Nato izvaja »Novi List«, da se hoče slovenska narodna manjšina v Italiji boriti za svoje narodne težnje le na zakonit način, in nadaljuje:

»Zgoraj izraženo načelo nam nikakor ne brani tudi v današnjih razmerah vztrajati pri svoji slovenski narodni ideji.

Vedno smo bili mnenja, da morajo biti naši otroci popolnoma zmožni državnega jezika. Ne poznamo pa nobenega razloga, zakaj naj bi oblastva ne dovolila tudi uče-

nja in izpopolnjevanja v materinskem jeziku.

Naše narodne težnje so vladi povsem znane. Izpovedane so bile v parlamentu in v raznih spomenikah na vlado. Možno je, da po procesu trenutno ne moremo pričakovati izboljšanja položaja, ker je padla na naše ljudstvo senca, ki nas prikazuje pred javnostjo drugačne, kakor v resnici smo. Toda v nas živi trdna vera in neomajljivo upanje, da bo vlada ugodno rešila naše zahteve prej ali slej.

Odgovor »Piccolo«

»Piccolo« dodaja temu članku, ki ga ponatiskuje v celoti, daljši komentar, v katerem pravi med drugim:

To je dokument brezprimerne zahrbtnosti, podprt pa je treba, da kljub temu vsebuje polno in nedvoumno obsodbo razbojnikov, kar jemljemo na znanje, čeprav je ta obsodba logična in nepobitna za vsakega, ki ima čut morale in verskega prepričanja. Iči je treba na obalo Vltave, da se najde ljudi, ki se izjavljajo solidarne z našimi otroci.

Pred volitvami v Nemčiji

Pri volitvah v nemški državni zbor kandidira 24 strank s 7111 kandidati

Berlin, 13. septembra. AA. Volilna agitacija v Nemčiji je zelo živahna. Na volitvah bo nastopilo nič manj kakor 24 strank s 7111 kandidati, od katerih je 637 žensk. Komunistična stranka razvija nenavadno živahno agitacijo. Kljub temu ni za volitve prevelikega zanimanja. Od 24 strank, ki nastopajo pri teh volitvah, ima samo 12 upanje na večji uspeh. Najmočnejše stranke so socialdemokratska stranka, centrum, ljudska stranka, nemška nacionalna stranka, ki pa nastopa razdeljeno. Volitve se bodo pričele v nedeljo ob 8. zjutraj in

vadnimi zločinci. Članek dalje priznava potrebo, da vsi Slovenci popolnoma obvladajo državni, to je italijanski jezik.

Z malo volje, ali bolje rečeno zdravega razuma bi se lahko storil korak naprej in reklo, da Slovenci sami smatrajo za potrebno italijansko osnovno šolo, ravno tako kakor otroške vrste, ki jim omogočajo, da njihovi otroci lahko posejajo italijansko šolo. Ne smemo pa iti molče preko ostalega dela članka. Kdo so tisti duhovni, ki zaslužijo to ime in ki jih Italija ni upoštevala in celo smešila? V Julijski Benetiji je Italija čakala sedem, da celo osem let, dokler se niso visoki prelati odločili sprejeti gotovo dejstvo in mirovne pogodbe. Ali ve mogoče kaj o tem gorški nadškof, katerega pastirski listi so v prvem času celo pomagali krepiti iredentizem in so krivi marsikaterega upiranja drugorodnih manjšin. Priporočamo pa naši duhovščini naj se raje bavi z vero in ne s politiko, kar velja v prvi vrsti za gospode pri »Novem Listu«, ki še vedno uživajo preveč prostosti v naši hiši.

Veliko neurje v južni Franciji

Naliv poplavlil Marseilles — Mnoge ulice so pod vodo — Ogromna škoda

Marseilles, 13. septembra. Nad južno-vzhodno Francijo od Marseillesa do italijanske meje in do severno Avignona je divjal snoči strahovit vihar. V predmestjih Marseillesa je dosegel vihar ponekod silo tornada in napravil veliko škodo. Viharju je sledil velikanski naliv, ki je v kratkem poplavljal vse ulice. Več ulic je bilo do 3 m pod vodo. Ustavljen je bil ves promet ter je voda napravila v trgovinah in v skladiščih ogromno materialno škodo. Iz Beaucarija, Avignona in Charlesa poročajo,

da je tudi tam divjalo silno neurje, ki je povsod napravilo veliko materialno škodo. V Nizzi je voda poplavlila ceste in kleti. V cerkev sv. Jerneja je udarila strela in jo hudo poškodovala. V Monacu so bile poplavljene vse ulice. V Grassu je padala tako velika toča, da je pobila nešteto ptic, ki so iskali na drevju zavetja. Po viharju so našli na cestah na stotine ubitih ptic. Za hudo prizadete kraje je bila uvedena pomožna akcija.

Nedelja naj velja obiskom velesejma

Disciplinski senat za zdravnike

Beograd, 13. septembra. Z. Minister socialne politike in narodnega zdravja je imenoval disciplinski senat za zdravnike pri ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja. Za predsednika je postavil Andra Simić, kasacijski sodnik, za njegovega namestnika Rada Spadić, kasacijski sodnik, med člani disciplinskega senata pa so med drugimi načelnik ministrstva dr. Katičić, izmed članov iz raznih krajev države pa tudi poljski zdravnik iz Ljubljani dr. Pavel Avramović.

Zakon za zaščito mater in dece

Beograd, 13. septembra. Te dni so že priče zasedati sekcije vrhovnega zakonodajnega sveta. V odseku pod predstvom Koste Timotijevića in referenta dr. Ambrožića razpravljajo o načrtu zakona za zaščito mater in dece. Drugi odsek pod predstvom Dušana Subotića razpravlja o načrtu gradbenega zakona, ki bo imel zlasti za namen določiti o razlastitvi privatnega zemljišča. Ta zakon pride prvi na dnevni red plenarne vrhovnega zakonodajnega sveta, ki se sestane v soboto 20. t. m.

Polot »R 100« v Indijo
London, 13. septembra. AA. Zrakoplov »R 101« bo odletel v Indijo 24. septembra. Prihodnje dni bodo izvršeni razni daljši in krajši poskusni poleti.

Odprava cenzure v Španiji
Madrid, 13. septembra. Ministrski svet je sklenil, da se odpravi z 18. septembrom časopisna cenzura.

Napad Stahlhelma na poljske šole

Varšava, 13. septembra. AA. »Kurier« poroča, da se zvečer v Varšavi, ki so jih stahlhelmovci izvršili v poljskih šolah v Oslavu in Dobrovu v okrožju Bitovu na nemškem Pomeranskem.

Pri svečanostih v Šoli, pravi list, kamor so prišli otroci iz bližnjih mest Ubojsa in Rabatina, so se pojavili kamijoni s 300 člani društva »Stahlhelma«. Nekateri izmed njih so začeli zasledovati šolskega učitelja, drugi pa so vdrl v šolo v Tevejanu. Nato so stahlhelmovci razobesili zastavo na učiteljevi hiši, grožili z bombami njegovi ženi, ki jih je vprašala, česa žele. Nato so člani »Stahlhelma« razbili stanovanje zidarja Zloverskega, njega samega pa pretepli. Znamo po pljuvali v obraz, nepriznanašajoč niti nosnim. Ves čas, kar so trajali zgledi, so člani »Stahlhelma« grozili poljskim prebivalcem napadenih vasi in jih sramotili. Preden so odšli, so rekli, da se ponovno vrnejo in da bodo poklali vse Poljake ter ne bodo priznale niti deci v zibelkah.

Dr. Schober poseti Prago in Varšavo

Berlin, 13. septembra. »Vossische Zeitung« javlja iz Zeneve, da namerava avstrijski zvezni kancelar dr. Schober po svojem posetu v Pragi meseca oktobra otiči, jedno posetiti tudi Varšavo. Na obhodu setih bo stopil z obema vladama v razgovore o praktičnem gospodarskem sodelovanju.

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE.
Curih, 13. septembra. Beograd 9.12875, Pariz 20.2425, London 25.05375, Newyork 515.525, Bruselj 71.87, Milan 26.9975, Madrid 56.25, Amsterdam 207.47, Berlin 122.775, Junaj 72.80, Sofija 3.7325, Praga 15.2925, Varšava 57.75, Budimpešta 90.25, Atene 6.70.

Kam z našimi dekleti?

Izreden naval deklic je zopet na 1. razred mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani

Ljubljana, 13. septembra.

Kam z deklicami, ki so dovršile osnovno šolo? To vprašanje je delalo v preteklih mesecih premnogim roditeljem hude skrbi. Večina deklic mora stremeti za kruhom in išče čim boljše šolanje in kvalifikacije za življensko borbo. Zato se oglašajo vedno več deklic za srednje šole.

Mestna ženska realna gimnazija je nameravala odpreti letos le en 1. razred ter sprejeti 45—50 gojenk. Toda že do četrta se je prijavilo za sprejem

nad 200 učenk

med temi okoli 180 v vsakem pogledu kvalificiranih. Toda nemogoče je, da bi bile sprejete vse, ker zanje na šoli z dosedanjimi 15 oddelki ni prostora. Kuratorji se sklenili, da se odpre k 1. razredu

še paralelka

tako da bo imel prvi razred tudi letos dva oddelka (a in b). V njo pa se more sprejeti kvečjemu 90 učenk; vseh ostalih 90 pa se mora odkloniti ter jih napotiti na druge srednje in meščanske šole.

Nujno pripravljamo roditeljem, ki svojih hčera ne mislijo pustiti, da študirajo za visoke šole, nego jim žele dati le čim širšo praktično izobrazbo, naj jih vpišejo na meščanske šole.

Meščanska šola je najbolj naraven nastavek osnovne šole ter je kot taka namenjena čim večjemu številu sposobnih učenk iz srednjih in nižjih slojev — trgovskega, obrtnega, kmetijskega in delavskega —, ki se hočejo posvetiti praktičnim poklicem, pa jim je treba višje in širše izobrazbe, nego jo more nuditi osnovna šola. Meščanska šola je od drugih nižjih srednjih šol neodvisen tip nižje srednje šole ter je tem enakovredna tudi glede veljavnosti izpovedi.

Deklicam, ki ne nameravajo nadaljevati študija, ter se čim prej vdati samostojnemu gospodinjstvenemu poklicu, daje meščanska šola največ praktičnega pouka za življenje. Deklice pa, ki hočejo po dovršeni štiriinredni meščanski šoli

prestopiti na učiteljske, nižjo tehniško ali trgovsko ali kakršnokoli strokovno šolo, daje meščanska šola najboljše in najširšo pripravo in posebno usposobljenost.

Našim deklicam je treba čim več pouka v realnih, higijeni, ročnih delih, gospodinjstvu poleg jezikov, računstva in zgodovine. Z mrtvim jezikom, latinščino, filozofijo in višjo matematiko ter geometrijo se neopraktično ukvarja že itak mnogo preveč dečkov. Ako vidimo, koliko ogromno število dijakov poseja gimnazije, realke, vseučilišče in tehniko ter še razne akademije, ako vemo, kako strahna je brezposelnost med absolviranci srednjih in visokih šol, potem moramo roditeljem z vso iskrenostjo svetovati:

Nikar še ne pomnožite s svojimi hčerami inteligenčnega proletarijata

Usmeriti jih v praktične, zlasti obrtne in gospodinjstvene poklice! »Učeni gospodinci« imamo tudi Slovenci že mnogo preveč; na tisoče jih je brez služb in poklicev, dasi so absolvirale razne šole in tečaje. A primanjkuje nam izobraženih deklet v hišnih, gospodinjstvenih in hoteljskih ter splošnih gostilniških poklicih. Preveč imamo »franje«, a dosti premalo izomikanih, resno usposobljenih pomočnic v vseh mogočih praktičnih strokah. Treba nam je čim več in čim temeljitejših, zares praktičnih gospodinjstvenih in kuharskih šol, šol za hišne pomočnice, sobarice, hišne, hotelske strežnice, gostilniške upravitelje itd., ker tudi v teh poklicih se moramo končno dvigniti iz dosedanjega primitivnosti in nesposobnosti.

V dobi, ko ima že vsaka boljše gospodinja električne, plinske in druge tehnične aparate, se mora tudi poklic v teh strokah

višje kvalificirati

Naš promet s tujci zahteva na vseh poljih napredka in poglobljenja.

Roditelji in poklicni krogi naj začno resno razmišljati, kam usmeriti armado deklic, ki streme za izobrazbo in kruhom!

Razstava pohištva na velesejmu

Nadaljevanje in konec poročila o razstavi naše hišne opreme na jesenski prireditvi ljubljanskega velesejma

Ljubljana, 13. septembra.

Ker minulo soboto ni bilo mogoče opislati vse razstave, oglejmo si danes še ostalo upravo.

Tudi ambiciozni in v naših najboljših krogih renomirani Anton Zalokar v Sent Vidu je po Omahen-Serajnikovih osnutkih z vso dosegljivo preciznostjo izdelal moderno jedilno sobo, enostavnih a vendar živahnih oblik v orehovi korenini, ki je danes najraje uporabljamo. Elegančno sobo krasi s svojimi živimi barvami in arhitektonsko razdelitvijo učinkovitih tepih, ki je bil izdelan v Dalmaciji po arhitektovi skici v smirski tehniki. Več takih stenskih preprog, če hočemo stanovati sodobno!

Tudi po načrtih priljubljenega ljubljanskega arhitekta Mihe Osolina je firma napravila opremo za dve sobi. Iz plemenitega temnega palisandra je vsa soba za gospoda. Lepa in praktična je zlasti pisalna miza brez predalov, ki jih tudi ni treba, ker je za spise dosti prostora v široki prostrani omari za knjige. Na naslonjaču pri mizi pa sedi, kakor bi ti bil pomejen. Nekaj novega in domačega na njem je pa pleten sedez, a najzanimivejši je pogled na verando s cveticami, ki so se to pot prvič pojavile na razstavi pohištva. Zapomnite si, da danes ni hiše brez vrta, stanovanja ne brez zimskega vrta ali verande in sobe ne brez cvetja. Imamo vrtove na ravnih strehah in imamo jih v velikih stanovanjskih kasarnah celo že po vseh nadstropjih, da nobena stranka ni brez vrta. Drevesa pri Corbussinu rasto celo v prtiličnih sobah in gredo skozi stropove, vrtovi segajo v hiše hodniki in sobe modernih stanovanj so posajeni s cveticami, torej brez rož moderen človek več stanovanj ne sme. O stvari bo v kratkem pisali, g. Osolinu pa čestitamo, da je javnost prvi nazorno opozoril na njo.

Silno apartna je tudi Osolinova spalna soba, kjer opravo krasi le cik-cak položene latnice mahagonija. Še bolj pa dolgi čopi namesto šablonskih primežov pri vratih in predalih, njih sivozelena barva se pa sijajno prilaga oranžnemu lesu. Tu je Osolin srečno poskusil z doma pletenim slamenastim sedežem. Toliko imamo v deželi plehtarstva in tudi na velesejmu so razstavljene prav lepe stvari, pa naših pleharskih izdelkov pri modernem pohištvi pred njim še nikdo ni uporabil.

V isti vrsti z že imenovanimi je mojster Fran Vreček iz Sent Vida. Njegova izvrstno izdelana in okusna soba za gospoda je iz zelo temnega palisandra in se naslanja na elegantni angleški chippandaleslog. Male zavite noge prav učinkovito kontrastirajo k ostrim slamenastim, trikrotnim odprtim nam prostorne omare za knjige, lepa in praktična je pa tudi pisalna miza, kjer so predali zaprti z gladkimi vrati. Vso eleganco združuje A. G. Kosova vaza v belem in črnem, ki poudarja resno eleganco skoraj črne delavnice gospodarja.

Tvrda Javor iz Logatca je že na zadnjih razstavah dohitela ostale firme in si s svojimi solidnimi izdelki zagotovila ugled tudi v Ljubljani. Gotovo bo našla kupca moderna jedilna soba iz orehove korenine s sivkasto-zeleno-rjavo prevlečenimi stoli,

ker posebno omara za srebrnino, ki je znatraj obložena z mahagonijem, vse mika zaradi preprostih jasnih oblik in lepega materiala. Osobito pa to sobo krasi srebrn lesenec nove firme Elektroindustrija, ki se je na razstavi vpeljala z najmodernejšimi svetilkami. Gotovo je pa že prodana jedilna soba, čeprav je starejših otrok.

Josip Lojk iz Rožne doline nam je pokazal s svojo rdečo jedilno sobo, da je kos tudi težjim nalogam svoje obrti. V vertikalni smeri je porabil izrazite letnice mahagonija I. Praznik iz Ljubljane, Zavrti 9., pri svoji mikavni spalni sobi. Druga okrasna oprava tudi ne rabi, ker je že material in delo samo zase dosti lepo. Srečkani so stolički s premakljivimi blazinami, prav praktična je pa mala toaletna omara, ki jo lahko postavijo na katerokoli stran enostavne psihe. Moderno stojalo za rože dokazuje, kar smo o cvetličah poudarili že zgoraj. Da pa znamo tudi doma izdelati moderne svetilke, nam je pokazal Karel Hlupič s svojimi iz lesa struženimi lestenci.

Ne samo zaradi svoje nobleske, temveč že zaradi samega materiala je zanimiva jedilna soba Ivana Polenske iz Vižmarjev. Je namreč izdelana iz orehovine treh vrst, ki so pa tako različne, da človek misli na troje lesov. Z afriškim orehom je naznačena konstrukcija, plošča kredence in mize je iz sivkaste domače orehove korenine, ostale ploskve so pa iz zlatorumenih ruske orehove korenine. Poglejte samo, kako velika je razlika v barvi in sijaju med žametno domačo orehovino in med toplim metalnim bleskom ruskega oreha, afriški oreh pa s svojimi izrazitimi riziimi spominja skoraj na prosti makasa. Da je pa tudi naš javor uporabljiv, seveda, če je mojstrsko obdelan, za najfinišje pohištvo, vidimo pri Polenskovih spalni sobi. Prav tako je ljudem všeč tudi spalna soba Andreja Kregarja iz Sent Vida, ki je bleščeči cvetlični javor razdelil s širokimi vertikalnimi pasovi mahagonija prav efektivno, preprosta orehova spalna soba je pa namenjena malomeščanskim kupcem. Franc Tomšič iz Zgornjega Kašlja je tudi razstavil cenejšo pohištvo. Spalna soba iz kanadske breze z bukovimi robovi prav tako vzbuja pozornost kakor njegova jedilna soba iz orehove korenine in makasar-ebenovine, kaj se pa da doseči s samim pravilno uporabljenim lesom, pa vidimo pri spalnici iz krasnega mahagonija drap s črnimi podstavki. Da, kot svilen draperija je ta les. Morebiti več interesov, kakor vse oprave, pa privlači njegova kuhinja s praktično pomivalno mizo. Bela oprava iz vezanega lesa je diskretno poziviljena s črnimi robovi primežev. Mojstra moramo pohvaliti še zato, ker je razstavil vsem slojem dosegljivo pohištvo in se je s tem gotovo žrtvoval, saj vseh 9 komadov te kuhinjske oprave stane le 3000 Din — koliko ima pa stroškov z razstavljanjem! Renomirana firma Erman & Arhar iz Sent Vida je pravzaprav ustvarila velesejske razstave in v nekaj letih tako zaslovela, da ne rabi več reklame, saj je že znana po vsej državi. Med drugim njenim pohištvom letos vzbuja posebno pozornost strokovnjakov pompozna spalna soba iz cvetlične-

ga jesena, ki se naslanja na vzhodnoazijske forme. Egidij in Karel Erjavec z Broda pri Tacnu sta za svojo moderno jedilno sobo uporabila tudi orehovo korenino, material, ki letos na razstavi dominira. Prav je, da sta razen te sobe razstavila tudi mobilije, ki so dostopne najširšim slojem. Iz te soske, kjer je mizarstvo prava domača obrt, sta tudi še Ivan Smole iz Tacna in Mrhar iz Stanežič, ki tudi razstavljata solidne oprave za srednji stan. Takih oprav je na razstavi premalo in tudi naši arhitekti naj bi se jih še spomnili. Z dragocenim lesom je lahko doseči efekt in uspehi so poceni. Da imamo spretno in podjetno mi-

zarje tudi na deželi, nam pa dokazujejo dela Josipa Andlovica iz Škofljice in Franc Izgoršek iz Šmartna pri Litiji, ki je razstavil prav preprosto spalno opremo starejših oblik. Andlovic pa med drugim efektivno dekorativno zaveso Državnega zavoda za ženski obrt in mično belo spalno sobo iz ameriške breze s črnimi robovi, ki bi zaslužili več prostora. Tudi najcenejša oprava nam je dokaz spretnih naših mizarjev in dobre volje po izpolnitvi in napredku, vsaka taka prireditev pa pomeni novo zmago domačega dela, zato vsi razstavljalci zaslužijo splošno priznanje.

O raznih stopnjah pouka v petju

Neobhodno potrebna je nam pevska akademija, kamor bi lahko šli le diplomirani solopevci

Ljubljana, 13. septembra.

Pevski pouk je navadno razdeljen na tri stopnje. Po mojem mnenju bi bilo bolje, da bi imel štiri stopnje.

Prva stopnja pouka obsega prva šolska leta osnovne šole do 10. leta. Na drugi stopnji se poučuje mladina višjih razredov osnovne šole ter v prvih razredih srednje in meščanske šole. Na prvih dveh stopnjah se lahko poučujejo učenci v večjih ali manjših skupinah, torej v zboru. Poedinec ne pride do veljave. Med drugo in tretjo stopnjo pouka nastopi navadno daljši ali krajši odmor, mutacija, ki je prav občutna pri dečkih, pri deklicah pa dostikrat preide brez zunanjih vidnih znakov. Šele po mutaciji se pouk lahko nadaljuje. Gojenci tretje stopnje se uče posamezno; pravimo, da se uče »sopolepca«. Na prvi stopnji se uče učenci pesmi na pamet. Obseg teh pesmi je v začetku kolikor mogoče majhen — z razvojem grglavca se mora tudi obseg pesmi razširiti in na koncu prve stopnje lahko poje že pesmi v obsegu cele oktave. Na tej stopnji učenci prav gotovo samo posnemajo učiteljevo petje. Prav tako je tudi razumljivo, da učence in učenke prvega razreda osnovne šole veliko lažje uvede v petje učiteljica ko učitelj, ker učiteljica jim lahko zapoje v višini, ki je otrokova lega. Kot pomožni sredstvo pri pouku rabijo učitelji, ki ne znajo peti, gosli ali harmonijo. Otročad takih učiteljev se navadno dere ko vriskače Južne Amerike. To ni pouk petja, temveč kričanje. In tega kričanja se otrok tako navadi, da se dere pozneje vse življenje. Opazoval sem petje v najrazličnejših krajih. In različna v petju, ne samo šolobveznih otrok, temveč tudi odraslih, je bila velikanska. Vzroka ni težko najti. Tam, kjer je na osnovni šoli delo časa deloval učitelj-pevec, je pela cela vas, da, cela župnija dobro. Kjer pa ni imel učitelj zmisla za petje in potrebne znanja, tam bi pa bilo bolje, da bi se petje v šoli ne gojilo. Škoda je veliko večja ko korist.

In učiteljevo znanje? Znati mora pravilno zapeti nekaj kratkih, po obsegu tako majhnih narodnih pesmic. To znanje se mora od njega zahtevati tudi toliko poznanja kakega instrumenta, da se lahko sam nauči za šolo potrebnih pesmi. Usposobljenostno izpričevalo za pouk na prvi stopnji dobi vsak učitelj že z maturitetnim izpričevalom.

Druga stopnja pevskega pouka je po prav napačnem tolmačenju pevskih učiteljev bolj teoretičnega značaja. Učenci se pitajo s teorijo, ki je niti ne razumejo in je kot pevec po večini nikdar ne bodo potrebovali. Sme se pa od pevcev na tej stopnji

več zahtevati. Znati morajo peti po notah harmonično najpreprostejših pesmi, in to enoglasne, dvoglasne in troglasne. Obseg učiteljevega znanja na tej stopnji mora biti neprimerno večji od onega na prvi stopnji, ker se zahteva tudi od učencev večje znanje. Neobhodno potrebno je, da zna učitelj pravilno zapeti pesmi vsaj v obsegu ene oktave, da pozna teoretično in pevsko harmonijo, da pozna razvojni umetne pesmi in nje lirelauro, da zna voditi zbor. Znati mora tudi toliko klavirja, da spremlja naučene pesmi. Učitelja za pouk petja na meščanskih in srednjih šolah lahko usposobi samo pristojna državna komisija za glasbo.

Z diplomiranimi učitelji petja je povsod ne samo pri nas velik križ. Petje bi smel poučevati le pevec, ki ima poleg obilnega praktičnega znanja tudi potrebno teoretično izobrazbo. Koliko pa je učiteljev petja, ki tudi res znajo peti? Če jim rečeš, naj kaj zapoje, dobiš navadno odgovor: »Nimam glasu.« To je prav tako, kakor da bi hotel klavirist poučevati klavir brez klavirja na naslikani klavijaturi.

Pri učencih solopetja, t. j. na tretji stopnji pouka v petju, mora učitelj od vsega početka pouka paziti pred vsem na brezhibno izgovorjavo in na lep ton. Učitelj se mora zmerom postaviti na mesto poslušalca, ki hoče pevca razumeti, kaj poje, ki želi lepoto petja uživati. Pevski organ se mora učencu le s petjem krečiti in učitelj mora skrbeti, da se ne nauči mladi pevec samo harmonično in ritmično vedno težjih pesmi, temveč da naštudira tudi cela večja dela, ki so primerna njegovemu glasu.

Zato moramo zahtevati od učitelja solopetja, da obvlada predvsem svoj pevski organ. Da mora biti tudi njegovo teoretično znanje širše, kot se zahteva od učitelja druge stopnje, je samo od sebi umevno. Za to stopnjo pouka nimamo oblastno priznanih diplom, in to je slabo, ker si na ta način lahko laste pravico pouka v solopetju tudi popolni šarlatani. Od učitelja kateregakoli instrumenta zahtevamo, da dobro zna svoj instrument, izvet je seve le učitelj solopetja. Zato je pa tudi povsod pevska bilanca tako žalostna. Pri nas se poučuje že menda 40 let redno solopetje, pa vzgojili nismo niti toliko pevcev, kolikor jih potrebuje naša edina opera.

Po mojem mnenju je neobhodno potrebno še tudi četrta stopnja pouka v petju, t. j. pevska akademija, kamor bi lahko šli le diplomirani solopevci. Na tej stopnji bi moral biti pouk bolj teoretičen ko praktičen. Namenjen bi moral biti učiteljem solopetja kot izvajajočim umetnikom.

tudi članice (12) in naraščajnice (18). V orodni naraščaji so nastopile 4 vrste: izvrstni moški naraščaji Šiške na bradli, vidno napredujoči naraščajniki iz Ježice na bradli in naraščajnice iz Šiške v preskokih preko konja na šir. Na drugo so vezbali 3 naraščajniki iz Domžal in 3 domžalski člani, a naj slednji v prihodnje raje poiščejo zaposlitve kje drugje, ker med naraščaji spadajo samo telovadci od 12 do 18 let! Ta orodna telovadba je bila res lepa, a briljantne so naraščajnice s svojimi res lepimi, sigurnimi in kdaj uprav elegantnimi preskoki. V orodni članov sta nastopili 2 vrste na bradli.

Po končanem nastopu je pozdravil prisotne br. Lavrič, pozdravljajo ljubljanske župe pa je izročil br. Milko Krapeš. Želel je, da obotavljanci in zaplankariji čimprej preidejo med našo publiko in v naše telovadnice. Po pozdravih je godba zasvirala državno himno.

Nato sledeča zabava je bila prav lepo organizirana in se v tem oziru Mengšan vedno dobro potrjuje. Saj pa gre za njihovo društveno blaginjo, katera rabi še toliko sredstev.

Pri telovadbi so sodelovala društva v tem-le številu: Ljubljana I, Trbovlje 2, Ljubljana III 4, Moravče 4, Kamnik 13, Mengeš 17, Radomlje 21, Domžale 23, Ježica 30, Šiška 67, skupno 183 telovadečih.

Številčno je bilo v primeri z lanskim nastopom letos v povorki 45 oseb več, pri telovadbi pa 56. Vendar je udeležba samega Mengša letos za 11 telovadečih manjša! Kljub neki krizi v članskem oddelku ne najdemo utemeljitve, zakaj se je letos opustil moški naraščaj? Mengeš je s članstvom še prilično močen, tudi Upravni odbor je prav podjeten, a vadiateljskega zbora še ni, ki bi dajal garancijo, da bo v prihodnje leto bolje. Zato naj društvo poseže v blaginjo in pošlje v župni tečaj vsaj dvojice oseb. Brez tega je nesmisleno, apilirati na nov pritok članstva! To seveda velja za prav vsa okolišna društva, saj niti v enem dovolj prednikov in naj vsa poskrbe, da pridejo njihovi vodniki do primerne telovadne izobrazbe. Letos je namreč okoliž pokazalo lep napredek, a ta napredek je še vedno premajhen in prepocasen. Zdravo!

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: sobota, 13. septembra, katoličani Franc K., pravoslavni, 31. avgusta, Roj Bogor.

DANASJNE PRIREDITVE.

Kino Matica: Sinji angel.

Kino Ideal: Moderni gusarji.

Opera: Tičar.

DEŽURNE LEKARNE.

Sušnik, Marijin trg 5, Kuralt, Gospo-svetska cesta 10.

Makso Cotič

Nemogoče se je otestiti misli, da je Cotič legal prezgodaj v grob. Res je bil že v 76. letu, ali vendar, saj je bil še močan in dolgo bi bil še lahko živel. Ali odmev je bil tako silen v njegovem srcu, vseh katastrof vajenem novinarskem srcu, da je strlo celo njega, ki se mu ni smela tresti roka celih 36 let tudi ob najhujšem potresu. Torej, tudi naš najstarejši kolega je bil med žrtvami. Med pogovorom o tržaških dogodkih ga je v četrtek zvečer zadel kap in jutri popoldne ga v Mariboru pokopljemo.

Ko je l. 1926. izdal ob 50 letnici »Edinosti« sijajno slavnostno številko, je zaključil svoje delo in se preselil v Maribor. Od l. 1890. je bil v njenem uredništvu. Z Gregorinom, Rybačem, Slavikom, Mandičem, Spincičem in Laginjo je ustvaril generacijo, ki o njej pravi karabinjerski polkovnik Alessandro, da zna umirati junake, kakor nikdo. In njegove zasluge bodo znali ceniti še pozni potomci tega junškega rodu.

Rojen je bil Makso Cotič, bivši urednik tržaške »Edinosti« v Vipavi. Že kot gorški realce je pisal v liste, po vojaških letih je pa postal novinar. Sploh naroden delavec, neutrudljiv in požrtvovalen do skrajnosti. Bil je tajnik političnega društva »Edinost«, govoril je na nešteti shodih, ustanavljal je pevsko, prosvetna in gospodarska društva ter je bil tudi pri njih predsednik ali res agilen odbornik. Energično je za to ogromno delo je črpal iz svoje neomahljive vere v zmagovito bodočnost pravice. Le odhod iz Trsta ga je potril in niti njegov optimizem ni zmagal zadnjih dni. Da, celo utrjenega seniorja slovenskih novinarjev je zlomilo.

Jutri mu bo na grobu spregovoril najstarejši mariborski novinar, urednik Vekoslav Spindler, a kadarkoli bo pisano o bojnih primorskih Slovenceh in Hrvatov, ne bo brez imena Maksa Cotiča.

Ugledni rodbini naše sožalje, vzornemu javnemu delavcu pa slava!

XIV. ZAGREBAČKI ZBOR

13. — 22. IX. 1930.

splošni Mednarodni Veliki sejem vzorcev s specialnimi sejmi:

1. Stavbarstva,
2. hotelov, hiš in kuhinje,
3. prehranitvene industrije,
4. tekstilni in konfekcije krzna,
5. usnja,
6. papirja,
7. poljedelstva,

11810

Poleg tega se vrši tudi razstava in sejem plemenske živine:

Domače na dneve 13. in 14. IX.

Inozemske na dneve 20. in 21. IX. 1930. Na železnih in jadranskih parobrodih 50% pop. za posetnike in blago (brezpl. povratek)

Za damo se je izdajal

Ljubljana, 13. septembra.

Čevljarski pomočnik Rudolf V. iz Rožne doline se je oblekel v damsko obleko in kot dama vzbujal v kavarni v Kolodvorski ulici št. 29 splošno pozornost gostov. V. je zahteval od nekega moškega 100 Din kot predplačilo za lubezen, kar pa je neznanec odklonil. V. je bil aretiran in po ugotovitvi identitete izpuščen.

Željko Mlakar, tehnični uradnik pri mestnem magistratu, je prijavil policiji, da je šofer J. tako nepravilno vozil z avtobusom, da mu je poškodoval kolo in obleko tako, da ima 200 Din škoda.

Ana Slavičeva, hišnica na Rimski cesti 5, je prijavila policiji, da je v omenjeni hiši v kleti pred dvrnicami že tri dni spravljeno moško kolo, ki ga je nekdo pustil tam pomoči z gotovim namenom. Lastnik kolesa se ne zglašil in se tudi ne more dognati, čigava je.

Radioprogram

Nedelja, 14. septembra.

9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: Versko predavanje; 10.20: Kmetijsko predavanje; 11: Koncert radio-orkestra; 12: Tedenski pregled; 15: Nasveti za kmeta; 15.15: Tamburaški klub »Krimaš«; 16.30: Avertenko: »Igra s smrtjo«, komedija (št. Jakobski gledališki oder); 20: Samospevi g. Milana Juga; 20.30: Jugoslovanska glasba, izvaja radio-orkester; 22: Časovna napoved in poročila; 22.15: Plesna glasba, izvaja radio-orkester; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 15. septembra.

12: Dnevne vesti, plošče; 13: Časovna napoved, borza, plošče; 18: radio-orkester; 19: Poljsčina, poučuje prof. Tine Debeljak; 19.30: »Dr. Franc Debevec: Jetika otrok; 20: Prenos simfoničnega koncerta z Dunaja; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Remizo cestne železnice prestavijo v št. Vid?

Predlogi obratnega vodstva, o katerih bodo sklepali 15. t. m. —
Kako grade spodnji ustroj proge — Postajališča — trdnjke, ki vrše
dobavo

Ljubljana, 13. septembra.
Na Celovski cesti je že ves tekoči me-
sec zaposlenih do 60 delavcev, ki preko-
pavajo cesto za novo tramvajsko progo
v Šiško. Za podlago uporabljajo najboljši
materijal, ki je na razpolago. Največji so-
vražnik spodnjega ustroja vsake proge je
voda. Voda sčasoma ves mehki material,
ki je položen pod tračnicami, radi si ne-
ga pritiska in silnih streslajev tako uniči,
da so usedline vedno na dnevnem redu.
Sesalni pojavi, ki pod tračnicami nastopijo,
povečujejo potem te začetne majhne used-
line v vedno večjem obsegu, tako da je
treba takoj dotični komad proge podkre-
piti s rednim gramozom.

rijod se bo v tej podstaciji spremenil v
enakomerni tok 600 voltov napetosti.
Gornja napeljava dovodne žice se bo izvr-
šila na običajni način, kakor je izvršeno
pri današnji stari železnici, in sicer be-
ta glavna dovodna vodna žica sredi mesta,
kjer teče železnica med hišami, pritrdjena
s posebnimi prečnimi močnimi žicami na
posamezne hiše ali pa na pokončne okrog-
le droge, na enotirnih progah na perife-
riji mesta se bodo postavili čisto navadni
drogovi iz železnih nosilcev z običajnimi
konzolami.

Kakor smo že poročali, bo stal tramvaj
v Šiško in na Vič okoli 18 milijonov Din,
od katerih ima Maloželezniška družba 14

Pogled na gradnjo tramvajske proge v šiško

Podlago na Celovski cesti delajo tako-
le: V jarek, globok 60 cm, polagajo debelo
podpečsko kamenje v širini tirov. Ta mate-
rijal ni tako podvržen vremenskim vpli-
vom, da bi bil v vodi raztopljiv, kakor je
naš običajni apneni kamen. Na to plast, ki
je 25 cm debela, posipavajo 10 cm debelo
plast drobnega gramozu, vse to pa potem
utrujejo z valjarjem, ki se je že pričel
udeleževati.

Kakor smo že poročali, grade sedaj
progo od križišča južne železnice na Ce-
lovški cesti do pivovarne Union. Prehod
pod železniške proge na Celovski, oz.
Gospodarski cesti bo enotiren, naprej pa
bo vodila po Celovski cesti do Uniona
dvotirna proga, nakar se bo zopet zožila
v enotirno. Od križišča Gospodarske ce-
ste z južno železnico, t. j. od Bleiweisove
ceste, bo šla dvotirna proga do Dunajske
ceste, kjer bo zavila do pošte v Selenbur-
govni ulici.

Prihodnji teden prično s trasirskimi
deli za podaljšanje proge do št. Vida, ki
bo imela s šišensko progo naslednja po-
stajališča: 1. pošta; 2. Dunajska c. Figo-
vec; 3. konec Gospodarske ceste pred
prehodom preko državne železnice; 4.
sejmski prostor, t. j. po prečazu čez dr.
železnico; 5. pivovarna Union; 6. Celov-
ška cesta pred hišo št. 71; 7. končna po-
staja pred hišo št. 49; 8. v višini poleg
sole v Zgornji Šiški; 9. v višini Dravci;

Turkov 7 tonski avtomobil za prevažanje materiala

10. v išini Zapaž; 11. v višini Trata; 12.
okoli 200 do 300 m za šentvitsko cerkvijo.
Prihodnji spomlad bo proga skozi Ši-
ško še v obratu, nakar bodo nadaljevali
dela na progi, ki bo vodila na Vič. Računa
se, da bo stekel tramvaj na obeh progah
že meseca maja prihodnjega leta.

Dolžina cele proge od pošte do Viča
do končne postaje bo znašala 2,76 km. Po-
stajališča bodo: 1. na Kongresnem trgu;
2. na Rinski cesti; 3. na Bleiweisovi ce-
sti; 4. pri tobačni tovarni; 5. na Tržaški
cesti pri Stanu in domu; 6. v višini ceste
Glince I; 7. v višini ceste Glince XII. in
8. okoli 200 m za župno cerkev na Viču.

Mestna občina namerava razširiti cest-
no železnico še iz Šiške v št. Vid, od Zalo-
ške ceste do Most, z Dolenjske ceste do
Rudnika in končno do pokopališča pri Sv.
Križu.

Vso preskrbo s tokom bo vršila samo
ob sebi umevno mestna elektrarna, ki je po
povečanju delih v centrali dovolj močna,
da bo oskrbovala celo progo s tokom. V
to svrhu bodo zgradili na Bleiweisovi ce-
sti pri Trubarjevem parku nasprotni kina
»Tivoli« podstacijo, v katero bodo posta-
vili dva usmerjevalca, od katerih bo eden
vzdrževal celotno progo, drugi pa bo
služil za rezervno. Primerno dimenziona-
ni dovajalni kabel zveže to podstacijo s
posameznimi vodi. Vrtalni tok mestne elek-
trarne visoke napetosti 6000 voltov 50 pe-
vrnil v mesto.

in pol milijona kritja. Za kritje ostanka bo
treba še poskrbeti.

Glavne dobave za novo progo v Šiško
so dobili: napravo in polaganje tirov tvr-
dka Siemens Schuckert, dobavo kamna in
šute za močno podlago trdnjka inž. Dukič
in drug ter Stavbna družba, dobavo 10 ve-
likih, modernih tramvajskih voz tovarna
vagonov d. d. v Brodu ob Savi, električno
opremo teh voz in vso napeljavno žico
trdnjka Siemens Schuckert, dobavo dro-
gov za napenjanje žice Strojne tovarne in
livarne, dobavo tračnic Alpine Mantan
Donawitz, prevoz tračnic in odvoz vsega
materijala pri izkopu pa Spedijska tvr-
dka Turk. Spedijska Turk si je poleg dru-
gih avtomobilov nabavila tudi najmoder-
nejši 7 tonski tovorni voz znamke Gräf in
Stift, ki svoj tovor mehanično levo ali des-
no v 2 minutah prevrne. Spedijska Turk
je za avtomobilizacijo svojega prevoznik-
stva riskirala velike svote in pričakuje, da
bo to Ljubljana znala ceniti in vpoštevati.

Do se nov vozi park spravi pod stre-
ho in poveča obstoječa delavnica, je Sploš-
na maloželezniška družba kupila lani ono
zemljišče in posestvo, ki mej ob Zaloški
cesti na zemljišče sedanje remize električ-
ne cestne železnice. Nov prizidek poveča-
nja remize je bil projektiran za 20 voz in
primerne delavnice. Ob Zaloški cesti naj bi
se zgradilo enonadstropno obratno poslop-
je s pisarnami in stanovanjem za obrato-

vo in v to novo remizo speljali tri z
vsemi pritlikalniki.

Kakor pravkar izvem, so nastale radi
povečanja remize take poteškoče, da je
bilo obratno vodstvo primorano staviti
nove predloge, po katerih naj se prestavi
remiza okoli 800 m od dosedanje končne
postaje v Zgornji Šiški pri gostilni pri
Kosu proti št. Vidu, stara remiza pa pro-
da. O predlogih bo upravni svet Splošne
maloželezniške družbe sklepal v ponedel-
jek 15. t. m.

Za progo Vič — Šiška so že vse trač-
nice dobavljene, okoli 100 vagonov. Manj-
kajo le kretnice, katerih dobava bo izvr-
šena do 15. oktobra.

NA POČITNICAH

— No, kje sta pa bili letos na počit-
nicah?

— Na kmetih.

— Kako ste se pa imeli? Je bila do-
bra hrana?

— Ne moremo se pritožiti. Slaba ni
bila, kajti prvi teden je poginilo prase
in smo imeli ves teden svinjino, drugi
teden je poginilo tele in sedem dni smo
jedli teletino, tretji teden je pa hudo
zbolela tašča, pa smo se ustrašili in
zvrnili v mesto.

Ljubljanski meščani

Meščanski statut. — Novi meščani-gasilci. — Sedanji meščani.

Najvišje odlikovanje, ki ga podeli Ljub-
ljanska mestna uprava zaslužnim možem, je
meščanstvo.

Po predpisih meščanskega statuta iz le-
ta 1897 more mestna uprava priznati me-
ščanske pravice le »samostojnim ljubljans-
kim domačinom, ki so s člani svoje rod-
bine dobrega slovesa ter imajo tako pre-
moženje ali take dohodke, da je z njimi za-
gotovljeno vzdrževanje njihove rodbine.
Dalje veli ta statut, da si Ljubljancem
same ne morejo pridobiti meščanstva, pri-
dobe pa vse meščanske gnotne koristi za
primer, da se z ljubljanskim meščanom po-
roče ali si njihovi zakonski možje pridobe
ljubljansko meščanstvo.

Statut ljubljanskih meščanov deli le - te
v častne meščane, dalje v meščane, kate-
rim je bilo podeljeno pristojbin prosto me-
ščanstvo, ter končno v meščane, ki so si
pridobili meščanske pravice na lastno proš-
njo in le proti plačilu predpisanih meščan-
skih pristojbin.

Ljubljanska mestna uprava more z ab-
solutno večino glasov vseh svojih članov
podeliti

častno meščanstvo

vsem, ki so si pridobili posebne zasluge za
narod, našo kraljevino ali ljubljansko me-
sto. Z nadpolovično večino pa more mest-
na uprava podeliti

taks prosto meščanstvo

le zaslužnim in uglednim ljubljanskim do-
mačinom;

proti plačilu meščanskih taks

v skupnem znesku Din 1550 pa samo v
Ljubljano pristojnim in v mestu bivajočim
domačinom, ki sami prošijo za podelitev
meščanskih pravic.

Ljubljanski meščan si po položitvi me-
ščanske prispege v roke mestnega načelnika
pridobi poleg vseh drugih meščanskih prav-
ic tudi pravo do ubožne preskrbe ali pod-
pore iz bogatih ljubljanskih meščanskih
ustanov in zakladov za primer, da popol-
noma obuboža in onemore. Današnji malo-
številni ljubljanski meščani oskrbujejo
svojo

meščansko imovino

sami ter sodelujejo s svojo pasivno volilno
pravico tudi v

meščanskem odboru.

Aktivno volilno pravico v meščanski od-
bor pa ima po meščanskem statutu le mest-
na uprava sama, t. j. občinski svet, ki z
relativno večino svojih glasov izvoli 6 v
mestu bivajočih meščanov, kateri pa ne
smejo biti člani mestnega gremija. Ti člani
meščanskega odbora morejo med drugim
predlagati mestnemu načelniku, da podeli
za podelitev stalnih podpor ali preskrbe na
račun meščanske imovine.

Po občinskem zakonu iz leta 1887. mora
ljubljansko mestno načelstvo (magistrat)
voditi matico v vseh v Ljubljano pristojnih
domačin. Poleg te

imovinske matice

pa vodi mestno načelstvo še posebno evi-
denco o ljubljanskih meščanih, ki se zabe-
ležujejo v

»Zlati knjigi ljubljanskih meščanov«.

Od leta 1786. do danes je Ljubljana po-
delila 71 meščansko častno meščanstvo.
Zadnje pismo o častnem meščanstvu
je bilo izdano letos, ko je ljubljanska
mestna uprava — tako se glasi to meščan-
sko pismo — »klanjajoč« se ob 90letnici
rojstva prvega ljubljanskega županu na-
še narodnosti — Petru Grasselliju —
ki je s prvimi slovenskim občinskim svetom
upravljal ljubljansko mesto, — ob sploš-
nem pritrjevanju podelila ljubljansko čast-
no meščanstvo na svoji seji dne 18. junija
1930 v zahvalo za njegovo dolgotrajno na-
rodno in pravno delo.

Pristojbin prosto ljubljansko meščan-
stvo in proti plačilu predpisanih meščan-
skih taks je bilo od leta 1876. do danes
podeljeno 1093 ljubljanskim domačinom.

Zadnje vseh taks proste meščanske prav-
ice je mestna uprava podelila v svoji seji
dne 11. julija letos ob priliki proslave 60-
letnice obstoja ljubljanskega »Prostovoljn-
nega in reševalnega društva« sledečim za-
služnim ljubljanskim domačinom-gasilcem:

Breskvarju Ivanu, ključavničarske-
mu mojstru in posestniku, za 30letno aktiv-
no delovanje v ljubljanski prostovoljni ga-
silski službi; dalje Kaduncu Antonu,
strojnemu ključavničarju tobačne tovarne,
ter prostovoljnemu gasilcu od leta 1901;
Kavčiču Antonu, sobnemu slikarju in
oročarju — vezbalcu ljubljanskih prostov-
oljnih gasilcev od leta 1895; Kavčiču
Tomažu, mizarskemu pomočniku in prostov-
oljnemu gasilcu od leta 1901; Severju
Ivanu, vrtnarskemu pomočniku ter prostov-
oljnemu gasilcu od leta 1894, ter končno
Zgoncu Antonu, soboslikarskemu moj-
stru in prostovoljnemu gasilcu od 1900.

S tem najvišjim odlikovanjem je hval-
ežna Ljubljana — kot že večkrat preje —
zopet javno priznala nesebičnost in požrt-
vovalnost vseh naših prostovoljnih gasil-
cev, posebno pa novimenovalnih šestih
meščanov - gasilcev, ki so dolga desetletja
ob vsakem dnevnem času pred učinkujo-
čim ognjem orostovoljno in zvesto varo-
vali življenje ter imetje prebivalcev na-
šega mesta.

Im ako prelistamo ljubljanskih mešča-
nov »Zlati knjige«, vidimo, da je od leta
1786. do današnjih dni imela Ljubljana sku-
paj 1164 meščanov, od katerih jih poleg 9
častnih živi še 58. Le - ti častni meščani
so: že imenovani Grassellij Peter, biv-
ši ljubljanski župan, posestnik itd.; Hri-
bar Ivan, minister v pokoji, bivši posla-
nik v Pragi ter župan ljubljanski, sedanji
občinski svetovalec ljubljanski; dr. Jeglič
Anton Bonaventura, nadškof ljubljanski;
Kalan Andrej, prelat in stolni prošt; dr.
Šlajmer Edvard, primarij v pokoji in
univerzitetni profesor; Šuklje Fran, de-
želni glavar v pokoji, grad Kamen pri No-
vem mestu; Tavčar Franja, častna dvor-
na dama itd.; Vrhovnik Ivan, mestni
župnik v pokoji, ter Zupan Tomo, mon-
signor, Okroglo na Gorenjskem.

Sledečim, še živim zaslužnim ljubljans-
kim domačinom je bila podeljena taks
prosta meščanska pravica: Boltarju
Jerneju, magistratnemu pisarnišnemu rav-
natelju v pokoji; Breskvarju Ivanu,
ključavničarskemu mojstru, posestniku in
gasilcu; Cepudru Josipu, šolskemu rav-
natelju v pokoji; Cerar - Danilu An-
tonu, igralcu v pokoji; Franchettiju
Engelbertu, brivskemu mojstru; Furlanu
Jakobu, šolskemu ravnatelju v pokoji;
Goljariju Jakobu, mizarskemu pomoč-
niku; dr. Gregoriču Vinku, primariju v
pokoji, posestniku, obč. svetovalcu itd.;
dr. Högljerju Ivanu, šef - zdravniku to-
bačne tovarne v pokoji; Hubadu Ma-
teju, glasbenemu ravnatelju; Jegliču
Janku Nep., šolskemu ravnatelju v pok.,
obč. svetovalcu itd.; Ježku Matevžu, mi-
zarskemu pomočniku; Kaduncu Antonu,
strojnemu ključavničarju tobačne tovarne
in gasilcu; Kavčiču Antonu, sobosli-
karju in gasilcu; Kavčiču Tomažu, mi-
zarskemu pomočniku in gasilcu; Lapaj-
nerju Josipu, mizarju in gasilcu; Le-
vičniku Albertu, predsedniku dež. sodi-
šča v pokoji; dr. Majaronu Danilu, od-
vetniku, predsedniku Odvetniške zbornice
itd.; Medicu Franju, posestniku in ga-
silcu; Permetu Ivanu, krojaču in gasil-
cu; Priteklju Antonu, delavcu in gasil-
cu; Severju Ivanu, vrtnarskemu pomoč-
niku in gasilcu; Šerjaku Andreju, po-
sestniku in trgovskemu poslovođu; To-
mažiču Ivanu, strojniku in gasilcu; Tur-
ku Josipu, veleposesniku, starosti »Jugo-
slov. gas. zveze«, občinskemu svetovalcu
i. t. d.; ter Zgoncu Antonu, soboslikar-
skemu mojstru in gasilcu.

Na lastno prošnjo in proti plačilu pred-
pisanih meščanskih taks so si pa pridobili
ljubljanske meščanske pravice sledeči, še
živeči meščani:

Accetto Valentin, stavbnik in posest-
nik; Aleš Ivan, čevljarški mojster; Ber-
gant Jakob, posestnik; Bizilj Tomaž,
gostilničar in posestnik; Briski Matija,
gostilničar in posestnik; Črne Ludovik,
trgovec, zlatar in posestnik; Jenko Av-
gust, pekovski mojster in posestnik ter
predsednik meščanskega odbora; Jenko
Franc, zasebnik; Korošec Josip, knjigo-
vodja; Košenina Ivan, mesarski moj-
ster in posestnik; Križnar Ivan, krovski
mojster in posestnik; Leskovec Franc,
trgovec in posestnik; Maček Josip, go-
stilničar in posestnik; Marčan Andrej,
mesarski mojster in posestnik; Mencin-
ger Tomaz, trgovec, gostilničar in posest-
nik; Ocvirk Franc, mesarski mojster;
Olup Josip, trgovec, posestnik in občin-
ski svetovalec; Pogačnik Leon, kavarnar
in posestnik; Rebeck Josip starejši,
bivši ključavničarski mojster; Soklič
Matej, trgovec, gostilničar in posestnik;
Seber Franc, tapetniški mojster in po-
sestnik; Stepič Peter, veletrgovec z vi-
nom in posestnik; Stučin Matej, posest-
nik; Vrhovec Anton, gostilničar in po-
sestnik; Wisjan Franc, ličarski in sed-
larski mojster ter posestnik; Zadnikar
Henrik, bivši pasar; Zajc Ivan, starinar
in krojač; Zalar Matija, pekovski mojster
in posestnik; Zamljen Ivan, čevljarški
mojster; Zupan Josip, bivši čevljarški
mojster, ter Zupan Melhior, posestnik.

Zanimivo je, da je izmed vseh živim
ljubljanskih meščanov po letih najstarejši
— najmlajši častni meščan Grassellij Peter,
ki je bil rojen dne 28. junija 1841 v Kranju
ter je načeloval Ljubljani kot 93. mestni
župan od leta 1882. do 1895; le - temu je
sledil kot 94. ljubljanski župan še živeči
častni meščan Hribar Ivan, ki je v popo-
tresni dobi načeloval Ljubljani tudi nepre-
trgoma 14 let. Grassellij Peter in Hribar
Ivan sta edina še živeča bivša mestna žu-
pana, ki sta zaradi svojih posebnih zaslug
za narod in mesto tudi zabeležena kot čast-
na meščana v »Zlati knjigi ljubljanskih me-
ščanov«.

Naj še omenimo, da je bil prvi župan
ljubljanskega mesta Lantherij Janez, ki je
načeloval mestu leta 1504; — da je najdalj-
šo dobo — polnih 27 let — načeloval Ljub-
ljani njen meščan Hradecky Janez Nep., ki
je županoval mestu od leta 1820. do 1847.,
ter da fungira kot 97. mestni župan sedanji
načelnik Ljubljane dr. Dinko Puc.

Krasna zbirka ekzotičnih hroščev

Čudno, da o njej ni še črnin v naših li-
stih nihče ne bev, ne mev. (Slov. Narode
je poročal o nji v št. 201 z dne 4. t. m. —
Op. ur.) Tega ne zasluži ta silno dragocena
zbirka, last g. barona Hosehka iz Sevnice.
Prav za prav je to le del cele zbirke in ob-
sega samo lucanide (rogače) in bupertide
(krasnice). Najbrž je lastnik posodil ravno
tu dve plemeni hroščev zato, ker tudi na
neveščega in za take stvari brezbriznega
človeka nehoti močno učinkujejo; rogači
po svojih deloma bizarnih in včasih prav
nevarnih klesčah, krasnici pa, kakor pove-
že njih ime, po svojih neverjetno krasnih
in krasno pomešanih kovinskih barvah, ka-
kor bi bili iz različnih stanjola.

Opaziti je pa tudi, s kakšnim veseljem in
novim zanimanjem gleda ljudstvo te silno
mikavne živalice. Ne le izobrazenci, tudi de-
lavci, kmetiči ljudje, vse se gnete okrog
steklenih škatelj in mnogo jih je, ki so po-
polnoma presenečeni. Saj niso vedeli in o
tem tudi nikoli še razmišljali, da je po šir-
nem svetu, zlasti v vročih krajih, brezštevil-
no žuželk, zlasti metuljev in hroščev, ki spa-
dajo med najlepše, kar je narava rodila.

Marsikomu se »keber« pričinja z rjavim
hroščem in preneha z rogačem; v ostalem
pa ve, da je tudi pri nas še raznih »tičev«
in »griljev«, katere kmet našeloma stre z
nogo, če mu spotoma priljezejo naproti. Ko-
liko najde na izprehodih poboženih brcev,
usnjakov, bakrenih kreščev in drugih —
sami koristnih živalic, ki uničujejo gose-
nice in drug mrčes. Kaj ve ljudstvo o tem?

Katera osnovna sola je že kdaj skušala
kmetiči deci priučiti nekaj razločevanja?
Prav je, če v zbirkah kažejo škodljivce, saj
teh je dosti več. Toda, ali bi ne bilo zgolj
pravično, da z enako vneto razlagajo kor-
ist gotovih žuželk. Na vselejmu je tudi
dovolj zbirka škodljivih žuželk in tudi si-
stematizna zbirka domačih metuljev in hro-
ščev.

Toda, da se vrnemo k zbirki ekzotov: Ka-
kor najdemo dostikrat med tujimi rastlira-
mi in cvetlicami znane domače oblike, toda
neskočeno boljše in bolj pisane, tako
tudi pri žuželkah. Človek pri teh hroščih
res ne ve, kateremu bi dal kar se tiče le-
pote, prednost. Ne le oni, ki se svetijo v
barvah mavric, tudi oni, ki so črni in imajo
šopke sive dlake, izgledajo elegantni po-
barvi. In te velikosti! Eden izmed krasni-
kov je dolg blizu 8 cm., praveci velikan;
tudi mnogi drugi niso dosti manjši. Mnogo
je najredkejših specialitet; toda moral bi
stati tam po več ur, če bi hotel doumeti vse
te mikavne variacije naravne bohoti. Kon-
čno je tamkaj tudi herkul, hrošč, ki ga po-
znamo celo iz Erjavčeve zoologije in za ka-
terim smo imeli prvošolci-zbiralci večne
skromne brez nade na uteho.

Naj nihče ne zamudi ogledati si to dra-
goceno zbirko; postal bo za en užitek boga-
tejši.

Najboljše, najtrajnejše, zato
naicenejšel

Film Subreta Lubejeva v govorečem filmu

Splošno znana operetna subreta gđc.
Marica Lubejeva se je pred kratkim vrni-
la iz Berlina, kjer je pela v našem jeziku
v zvočnem filmu »Pesmi je konec«. Odhod
naše priljubljene umetnice je bil nekam
skrivnosten, nihče ni vedel, kaj se pri-
pravlja, šele filmski igralec Ernst Vere-
bes, ki je bil pri tem filmu partner gđc.
Lubejeve, nas je ob priliki svojega poseta
preteklo nedeljo v Zagrebu seznanil s to
veselo novico. Pravil je, da so bili v Ber-
linu za uspeh gđc. Lubejeve tako navdu-
šeni, da so v atelejih »Super filma«, kjer
so snemali omenjeni film, govorili še ves
dan po njenem odhodu samo o nji in o
njenem lepem glasu in sicer vsi z velikim
navdušenjem od režiserja in komponista
do zadnjega tehničnega delavca. Zvočni
film »Pesmi je konec«, je muzikalno izde-
lal Robert Stolz, komponist, čigar film
»Dvoje src v 3 taktu« je ljubljanskemu
občinstvu tako izredno ugajal. Robert
Stolz je komponiral naši pevki pesem
»Lubezen je kakor film« in navdušen
nad njenim lepim glasom ji je ob stave-
su poklonil svojo veliko sliko, pod kate-
ro je lastnorочно napisal sledeče besede:
»Briljantni pevki gđc. Lubejevi tisočera
hvala za prekrasno reprodukcijo moje pe-
smi v zvočnem filmu Pesmi je konec«. V
navdušenju Vaš Robert Stolz.

Istotako navdušen je bil režiser Bolva-
ry, ki je umetnici le enkrat razložil vse
prizore, v katerih je morala nastopiti in
po kratki preizkušnji takoj prešel k pra-
vem delu in snemanju. Kakor torej vse
kaže, bo gđc. Lubejeva najbrže zapustila
opereto v Zagrebu, kjer je sedaj angaži-
rana, in prešla kot mnogo drugih odlič-
nih moči k filmu, kar ji seveda po tem
prvem in že tako lepem uspehu od vsega
srca želimo.

Sport

Program plavalnega dvomatcha ZPP : LPP

Nedeljski program plavalnega dvomatcha
v kopališču Ilirija med reprezentancami za-
grebskimi in ljubljanskimi plavalnega po-
d-saveja je naslednji:

- A. Dopoldne, pričetek ob 10. uri:
 - ob 10.15: gospodje, 50 m prosto;
 - ob 10.45: dame, 50 m prosto;
 - ob 10.30: gospodje, 100 m prsno;
 - ob 10.45: gospodje, skoki z deske;
 - ob 11.15: gospodje, 200 m prosto;
 - ob 11.30: dame, 100 m hrbtno;
- B. Popoldne, pričetek ob 15. uri:
 - ob 15.15: dame, 100 m prsno;
 - ob 15.45: gospodje, 100 m hrbtno;
 - ob 15.30: dame, 4x50 m prosto;
 - ob 15.45: dame, skoki z deske;
 - ob 16.15: gospodje, 4x100 m prosto;
 - ob 16.30: gospodje, skoki s stolpa;
 - ob 17: waterpolo.

Ljudje, ki trpe na otežkočeni telesni
potrebi in ki jih zaradi tega mučijo krvno
prenapolnjenosti trebuha, pritisk krvi v
možgane, glavobol, močno utripanje sr-
ca, dalje ki trpe na boleznih dančne sluz-
nice, fisurah, hemoroidnem zamotku,
fistulah jemljejo za izboljšanje črevesa
zjutraj in zvečer po četrtinki »Franz Jo-
sefov« grenčice. Voditni zdravnik ki-
rurgičnih zavodov izjavljajo, da se po-
služujejo »Franz Josefov« vode po ope-
raciji z najboljšim uspehom. »Franz
Josefov« grenčica se dobi v vseh lekarnah,
drogerijah in specerijskih trgovinah.

Manufaktura

Prednosti

kupovanja na obroke: omogočena nabava
manufakture vsem slojem.

Dobro blago

(dubl, kamgarn, svila, žamet, barhent itd.)
— Najpovoljniji pogoji odplačevanja! —
— Posetite nas! — Zahtevajte potnika!

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8.

Dnevne vesti

— Konzularna zastopstva španske vlade v Jugoslaviji. Kraljevska banska uprava dravske banovine razglasi: Španska vlada je v zvezi z novo pravno razdelitvijo v naši državi določila svojim konzularnim zastopništvom to-le teritorialno pristojnost: častni vicekonzulat v Beogradu: dunavska in moravska banovina, častni vicekonzulat v Ljubljani: dravska banovina, častni vicekonzulat v Sarajevu: drinska banovina, častni vicekonzulat v Splitu: primorska banovina, častni konzulat v Zagrebu: savska banovina brez pristanišča in mesta Sušaka, častna konzularna agencija na Sušaku: pristanišče in mesto Sušak.

— Jugoslovenske študentske českoslovaški študenti. Za študijsko l. 1930-31 so bile podeljene českoslovaškim študentom tri stipendije naše vlade in sicer: študentu prirodnoslovne fakultete Karlove univerze Janu Viku, študentu filozofske fakultete iste univerze Jaroslavu Zavadu in študentu iste fakultete in iste univerze Veri Vrzalovi.

— Delegat Jugoslovenske lutkovne zveze v Pragi. Nedavno ustanovljena Jugoslovenska lutkovna zveza je poslala v Prago kot delegata g. Joso Zidariča, ki si ob ogledu lutkovne igrice v Pragi. V sredo se odpelje z brzovlakom na mednarodni lutkovni kongres v Belgijo, kjer bodo razstavljene tudi bolgarske lutke, delo soprog bolgarskega ministra Vazova.

— Poljski železničarji v Jugoslaviji. V sredo je prispela v Jugoslavijo večja skupina poljskih železničarjev, ki so odpotovali iz Zagreba na Sušak, pozneje pa potestijo še Ogulin, Split, Dubrovnik, Sarajevo in Beograd.

— Iz »Službenih Novic«. »Službene Novice« št. 206, z dne 10. t. m. objavljajo zakon o protokolu podpisovanja statuta stalnega mednarodnega razsodišča, podpisanem v Ženevi 14. septembra 1929. In uredbo o vojaški obrtni šoli, »Službene Novice« št. 208 z dne 12. t. m. pa objavljajo zakon o uveljavljanju zakona o organizaciji finančne uprave za uslužbenice uprave državnih monopolov ter uredbo o pogodovanju golčiv.

— Nov list. S 1. novembrom začne izhajati v Beogradu nov list, ki se bo imenoval »Jugosloven« in ki bo spremljal in preostali iz vidika integralnega jugoslovenstva vse pojave našega narodnega, državnega, gospodarskega, kulturnega in socialnega življenja. Izhajal bo dvakrat v mesecu vsakega 1. in 15. pod uredništvom vseučiliškega profesorja in direktorja »Jugoslovenskega dnevnika« v Subotici dr. Fedora Nikića. Naročnina bo znašala 60 Din četrtletno.

— Zakaj ni bilo koncerta v Rogoški Slatini. Naproseni smo pojasniti javnosti, zakaj se koncert vokalnega kvarteta »Ljubljana«, ki je bil napovedan za nedeljo 1. avgusta v Rogoški Slatini, ni vršil. Koncert je s trudom in denarnimi žrtvami organiziral agilen član kvarteta g. Karl Lasbacher. Tik pred odhodom iz Ljubljane je pa član kvarteta g. Štibernik udeležbo odpovedal. Zato se koncert ni mogel vršiti.

— Konkursi in prisilne poravnave. Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani objavlja za čas od 1. do 10. t. m. naslednjo statistiko (število v oklepaju se nanašajo na isto dobo pretečenega leta): Otvorjeni konkursi: v dravski banovini 2 (—), v savski banovini 3 (1), v zetski banovini 1 (—), v dunavski banovini 1 (3), v moravski banovini — (1), v vardarski banovini — (2), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (2). Otvorjene prisilne poravnave izven konkurza: v savski banovini 2, v dunavski banovini 1. — Odpravljeni konkursi: v dravski banovini 2 (—), v savski banovini 2 (—), v drinski banovini 3 (—), v zetski banovini — (1), v dunavski banovini 1 (1), v moravski banovini 1 (4), v vardarski banovini 2 (2), Beograd, Zemun, Pančevo 1 (1). — Odpravljen prisilne poravnave izven konkurza: v dravski banovini 1 (1), v primorski banovini 2 (—).

— Razpisana književna nagrada. »Zenski svet« razpisuje dve nagradi: Din 500 in Din 300 za dve izvirni črtici. Vsebinska naj bo zajeta iz življenja sodobne žene in naj ima zdravo jedro. Obseg naj 12 do 16 strani lista. Nagradjeni deli dobijo tudi honorar, kakor ga list običajno plačuje. Rokpisi naj se pošljejo do 1. decembra t. l. uredništvu »Zenskega sveta« v Ljubljani.

— Kongres trgovcev in obrtnikov v Pragi. Od 19. do 23. t. m. se bo v Pragi kongres trgovcev in obrtnikov Češko-slovaške. Trgovsko obrtna zbornica v Pragi je povabila na kongres tudi predstavnike naših gospodarskih zbornic, ker se bo razpravljalo na njem tudi o splošnem položaju trgovine in obrti.

— Mednarodni kongres za tujkoprometno propagando. Mednarodni kongres oficijelnih organizacij za tujsko-prometno propagando, katerega član je tudi naša država, bo zboroval letos v Barceloni od 25. septembra do 10. oktobra. Kot delegat naše vlade se udeležiti kongresa šef tujko-prometnega oddelka v trgovinskem ministrstvu g. dr. Ciril Žižek.

— Nemški profesorji geografije v Dalmaciji. Včeraj je prispela v Split skupina profesorjev geografije iz raznih krajev Nemčije. Nemški profesorji se hočejo seznaniti z zemljepisnim položajem naše države. Posetijo Dubrovnik in Šibenik, iz Splita pa pridejo še več krajših izletov.

— Muhasto vreme. Upali smo, da bomo imeli po deževni pomladi in dežja tudi poletju vsaj jesen lepo, pa menda ne bo

nič z lepim vremenom. Zadnje dni smo dobili prav muhasto vreme. Včeraj smo imeli hud naliv, potem se je pa polagoma zjasnilo in zvečer, do polnoči je bilo popolnoma jasno. Nad ljubljansko kotlino je ležala gosta megla in človek bi mislil, da bo danes lepo vreme. Toda že ponoči se je megla nenadoma dvignila in začelo je liti. Močno je deževalo tudi dopoldne. Redek naravni pojav so videli ljubljanci okrog 7. Navzilec deževnemu, izrazito jesenskemu vremenu so se naenkrat pokazale Kamniške planine, na katerih ni bilo niti najmanjši meglice. Bile so pa navidezno zelo blizu, kakor je pač vedno ob slabem vremenu.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno in deževno vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Beogradu, drugod pa oblačno in deloma tudi deževno. V Ljubljani smo imeli včeraj okrog polne močan naliv in tudi ponoči je bilo tako, da so znašale padavine davi 28,2 mm. Najvišja temperatura je znašala včeraj v Beogradu 35, v Skoplju 33, v Sarajevu 32, v Zagrebu in Splitu 26, v Ljubljani 23, v Mariboru 22,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,1 mm, temperatura je znašala 15,8.

— Družba sv. Cirila in Metoda prosi vse podružnice, da čim prej dopošljejo članarino za tekoče leto. Nadalje se opozarja podružnice in prijatelji, da je družba založila 2 vrsti novih razglednic, ki prosi naročila.

— Zagonetno truplo na Reki. Na Reki so našli v četrtki na periferiji mesta ob cesti, ki vodi v Škurinje, truplo neznanega moškega. Policija je ugotovila, da je bil star okrog 30 let in da gre za veljaka, kar se da sklepati po obleki. Truplo je že razpadlo.

— Poskušeni samomor zaradi bede. V četrtki se je hotela zastrupiti v Splitu 21-letna Marija Bulić. Izpila je večjo količino lizola. Našli so jo zvečer nezvestvo v postelji in jo prepeljali v bolnico, kjer so ji izprali želodec. V smrt je hotela zaradi bede.

— Vol razparal dekletu trebuh. V sredo popoldne se je pripetila blizu Sarajeva strahovita nesreča. Gjula Islamović iz Prozora, ki je prišla nedavno k svojemu bratu, je šla po ulici, pa jo je nenadoma napadel vol, ki je ušel kmetu Kruniču. Vol se je zakadil v dekleta, zasadil ji je rog v trebuh in ji ga razparal, tako da so ji izpadla čreva. Nesrečnico so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Vsakemu in tudi vam se izplača ogled dospelih modnih novosti za gospode in dame pri tržnici NOVAK. Ljubljana, Kongresni trg 15, ker kupite tam dobro in najceneje.

— Zborni atelje je otvoril v Ljubljani, Pražakova ul. 5 (Palaca Pokojniškega zavoda) konc. zobotehnik Ljubo Schubert. — Pletenine, trikotaje (zimsko perilo), nogavice, rokavice, najceneje pri Osvold Dobeč, Ljubljana, Pred Škofijo 15. 73-T

Ako kupuješ

kuhinjsko posodo, oglej si bogato zalogo iste — v različni prvostni kvaliteti in najnižjih cenah — pri tržnici z železino

STANKO FLORJANČIČ.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35

Iz Ljubljane

— Iz Zlata poroka. Včeraj je praznoval s svojo soprogo zlato poroko v pokojni davčni izvrševalec g. Nikolaj Muc, star 78 let, pa še vedno čil in krepek. Davčno službo je opravljal vestno in točno celih 44 let. Simpatična zakoncemka k zlati poroki iskreno čestitam in želimo, da bi preživela v sreči in zadovoljstvu še mnogo let.

— Iz Obnove hiš. V Zibertovi ulici, ki se izteka pravokotno na Celovško cesto v Spodnji Šiški, je obnovljena zunanost enonadstropne hiše (štev. 25), ki je lastnina brisavskega mojstra Franja Zajca. Na Aleksandrovi cesti je postavljen zidarski oder ob trinadstropni hiši (štev. 16). Lastnica hiše ga. Magdičeva je izročila obnovo zunanega lica svoje hiše stavbenemu podjetju G. Tönnies. Obnovljena hiša bo v najlepši skladnosti z ostalimi ondontnimi stavbami.

— Iz naših cest in ulic. Na Miklošičevi cesti in v Pražakovi ulici delajo asfaltni hodnik ob ondonti vogačni hiši. V Gorupovi ulici preurejajo cestišče med novima, razširjenima hodnikoma. Asfaltni hodnik pogreša občinstvo ob Mundovi in Vidmarjevi hiši v Gradišču, saj je to tako živahen osebni promet. Sedanji hodnik iz zornih »kurjih očes« ob prvi in naravni, slab negovani hodnik ob zadnji hiši sta v zelo slabem skladu s sosednimi, modernimi trotoarji.

— Iz Himen. V ponedeljek 8. t. m. se je poročil v trnovski župni cerkvi gosp. dr. Juraj L. pl. Kallay z gđ. Savico Bernetič, rodom iz Trsta.

— Današnji živiliški trg se vršil v znamenju malih in velikih dežnikov. Na trgu je bilo več prerivanja in suvaja je bil trg vseeno temu primerno dobro založen. V gneči vozov je neki voznik pri spomeniku zavozil med rože, kjer je potem konjska noga božala rožice in drobila lončke. Mnogo je prispelo blaga iz južnih krajev, največ paprike — po 1 Din 6 komadov, in grozdja od 6 do 8 Din kg. Precej je bilo tudi domačih jabolk, vendar so bila draga, od 4 do 6 Din kg. Največ je bilo trnovske

salate, ki so jo prodajali po 1 Din merico ali glave po 0,50 do 5 Din komad. Tudi kumar od 0,50 do 1 Din komad ni primanjkovalo, tudi stročje fižola je bilo dovolj po 1,50 do 2 Din kg. Nekaj je bilo tudi krompirja, ki je še razmeroma drag, po 1,50 kg. Bilo pa je še mnogo druge podobne robe, paradižnikov po 2,50 Din kg, repe 8 komade za 1 Din, luščenega fižola po 4 Din kg itd. Na kokušnem trgu je bilo tudi dovolj jajc par po 2,25 do 2,75 Din in piščancev par od 45 do 50 Din, skratka vsega je bilo dovolj — največ pa dežja — zastoj.

— Iz Umrli so v Ljubljani od 2.—13. t. m. v Ljubljani. Frančiška Stanovec, delavka tob. tov. v p. 60 let, Kolizejska ul. 26; Leo Bahovec, sin lekarnarja, 5 mesecev, Svetčeva ul. 6; Frančiška Benčina, posestnica, 64 let, Židovska steza 4; Franc Klinar, učitelj v p. 88 let, Dolenjska c. 31; Matija Kump, kapetan v p. 74 let, Šelenburgova ul. 1; Ana Florjančič, postrežnica, 45 let, Vidovdanska c. 9; Terezija Stanovnik, zasebnica, 66 let, Poljanska c. 16; Rozza Kristan, žena kurjača, 29 let, Tabor 13; Anton Lukan, posestnik, 36 let, Zaloška c. 11; Karol Frank, sodni nadoficijal v p. 65 let, Gospodstvska c. 7. V bolnici: Jožeta Dolžan, žena vp. železničarja, 64 let, Zelena jama 106; Janko Malovič, 21 let, pripravnik fin. kontrole, Jesenice; Jakob Pleško, posestnik, 64 let, Kozarje 17; Stanko Novak, kamnoseški vajenec, 17 let, Stožice 63; Pavla Pata, hči peka, 8 mesecev, Slovca 65; Neža Škulj, služkinja, 21 let, Lužarje; Marija Bizjak, žel. čuvajka, 45 let, Verd pri Vrhniki; Marija Peterkovič, laborantka, 30 let, Dunajska c. 41; Antonija Kepa, dnarica, 51 let, Slape pri Dv. Mar. v Polju.

— Iz Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani ima svojo slavo v ponedeljek, dne 15. t. m. kot spomin na dan, ko je bila prebita solunska fronta leta 1918. Na ta dan se bere ob 7. uri jutraj v francoskanski cerkvi zadržnica za padlimi tovariši in umrli člani. Zveza vabi vse rezervne oficirje, da se zadržnice v polnem številu udeležijo. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

— Iz Preuredba tivolskega drevoreda in ondontnega izprehajališča. Da se cestišče primerno vzdigne, dovažajo gramoz kar s tovrstnim avtomobilom. Pripeljejo ga dnevno onemkrat po štiri kubične metre. Od železniskega prehoda naprej bodo razširili sprehajališče za tri metre. Po sredini cestišča bo asfaltni hodnik, ob katerem položijo robnike. Tako postane novo tivolsko izprehajališče prav primeren podaljšek prelepe Aleksandrove ceste.

— Iz Tramvajski tir v Šiško so včeraj že polagali tirnice, ki so dolge po 18 m in težke po 900 kg. Prenašajo jih delavci z velikimi klesčami. S tem delom je zaposlenih 22 težakov. Zdjaj je skopan trd do stare šišenske cerkve. Poštni uslužbeni prestavljajo brozjavne drogeve, mestni delavci pa koplejo jarek za kabel itd. Torej gradbeno gibanje na Celovški cesti je v takem razmahu kakor še nikdar.

— Sokolsko društvo Ljubljana IV. poziva vse brate in sestre, da se udeležijo prireditve bratskega sokolskega društva Ljubljana III., ki se vrši jutri v nedeljo 14. t. m. Zbirališče ob 14. uri pred Češnovarjem. — Bratje, ki imajo slavnostne kroje, naj se prireditve udeležijo v krojih, ostali v civilu z znakom. Zdravo! Odbor.

— Iz Christofov učni zavod, Ljubljana, vpisuje samo še september vsak dan na Domobranski cesti 7. Vpisnina 20 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni in pridni genci popust. Pouk prične 1. oktobra. Dnevni in večerni tečajji. — Zavod preskrbuje službe.

— Iz Privatni tečaj nemščine za šolsko mladino. Začetniki in nadeležvalni. Po 2 krat na teden. Mesečna učnina v oddelku a 40 Din, v oddelku b 20 Din (v b bo več učencev). Vpisnina ni, pač pa je pri vpisu treba plačati učnino za prvi mesec. Sirotni lahko prosijo za popust in je take prošnje treba prinesiti s seboj. Vpisovanje bo v ponedeljek, torek in sredo 15., 16. in 17. t. m. od 17. do 18. ure v čakalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (iz glavne veže na desno).

— Iz Privatni večerni tečajji za računstvo, knjigovodstvo, spise, slovenščino in tuje jezike so otvorili. Učnina 40 Din mesečno. Vpisovanje 15., 16. in 17. septembra od 17. do 18. ure v čakalnici Del. zbornice na Miklošičevi cesti (iz glavne veže na desno).

— Iz Slovenski tečaj za izobražene, ki čutijo potrebo po temeljitejšem znanju slovenskega jezika. Prijave se sprejemajo 15., 16. in 17. septembra od 17. do 18. v čakalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti (glavna veža, desno). Tam dobite tudi vsa pojasnila.

Izredna glavna skupščina Jugosl. zimskosportskega Saveza

se vrši jutri dne 14. t. m. ob 9. dopoldne v beli dvorani hotela »Union«.

Ponarejanje denarja pred 2000 leti

V Gotlandskem zalivu so našli razvalino, pod katero je bila dobro ohranjena dokaj velika dvorana. Strokovnjaki pravijo, da gre za ostanke palače švedskega vojvode Stavera Velikega. V dvorani so našli poleg mnogih zgodovinskih spomenikov 20 srebrnikov iz 1. in 2. stoletja. Med rimskimi novci so našli tudi nekaj takih, ki imajo zelo malo srebra, zato pa tem več svinca. Strokovnjaki trdijo, da gre za ponarejen denar in utemeljujejo svoje naziranje s tem, da so rimski trgovci ponarejali denar, katerega so rabili pri svojih trgovskih stikih z daljnimi severom, kjer se ljudje itak niso dosti spoznali na rimsko valuto. Ponarejeni novci se razlikujejo od pravih tudi na zunaj, ker so slabo izdelani.

V nedeljo, 14. tm. ob 16-30, na igrišču SK ILIRIJE (poleg velesajma)

nogometna tekma

H. A. Š. K. -- ILIRIJA

ZAGREB (prvak Zagr. podsaveza)

(prvak Ljubljanskega podsaveza)

Tekma se odigra ob vsakem vremenu.

Ljubljana je res dolga vas

Izprehod po Ljubljani od enega konca do drugega — Zanimivosti našega Vodmata

Ljubljana, 13. septembra.

Neka narodna pesem pravi:

»Po Ljubljani sem špacirov
pa čike pobirov —«

Tudi z menoj je bilo skoraj tako, razlika je le v tem, da nisem pobiral čikov, temveč sem nabiral ovčevrke, da vam jim z ljubeznijo serviram ob tem pustem jesenskem vremenu. Ustrašiti pa se jih ni treba, niso tako slani, da bi vas žejalo po njih. Čisto resno se bomo pomenili.

Jaz nisem doma le od rotovža do Rožnikar, temveč tudi tja do Vodmata in Bežigrada, moje noge ne stradajo hoje, nočem pa tudi pustiti gladovati jezika — povsod sem doma.

Ljubljana je dolga vas — amen! Morda Ljubljanci tega ne bodo hoteli podpisati, ne morem jim pomagati. Daleč je do železniskega prelaza na Zaloški cesti, n. pr. od Knaflijeve ulice, mnogo se vidi med potjo, vendar človek ne sme preveč zijati okrog sebe, da ga součestni ne pohodijo, kajti naš osebni promet se vrši še bolj brezobzirno kot avtomobilski v Ameriki. Posebno po Sv. Petra cesti je pasantov nos v nevarnosti, tudi kurja očesa prav lahko zadene katastrofa. Zato je boljše če gremo ob Ljubljani Ljubljana je, mislim, edina najmanjša reka z rečnimi otoki v Evropi. Morda pa tega niti Ljubljanci ne vedo — namreč, da so v Ljubljani ob Sv. Petra aji Poljanskem nasipu — krasni otoki. Bujna vegetacija. Da je na omenjenih otokih res krasna travica, nam priča dejstvo — da so se že marsikateremu konju ob pogledu na njo pošteno cedile slize, nekemu lausko leto celo tako silno, da jo je mahnil kar z vozom vred v Ljubljano. Pri Zmajskem aji Mesarskem mostu (ne vem, katero ime je pravo, zdi se mi pa, da zmaj in mesar nista identična) je en otok obrastel celo z grmičevjem, taisti otok je mislim največji Ljubljanič. Pripraven bi bil tudi za bolj skromno letovišče, za složen zakonski par (prepirljivca bi prehitro utonila), vendar še na to očitno ni nihče mislil. Zdjaj je prepozno, Ljubljana narašča.

Pri Sv. Petru je jako imeniten Vrazov trg — namreč zaradi krasne ograje, ki jo je zgradila mestna občina, da je zagradila nekakšen pašnik, na kojem so pred leti uživali »svobodo narave« deložiranci. Res, ograja je lepa. Dokaz za to: nekdo me je nevi tujec vprašal, če je tam pokopališče. Pokopališče? Zakaj? — »Mislim sem, ker je taka — lepa ograja,« je dejal. Pri tej priliki sem se nato spomnil: Bomo videli! sem mislil, kajti časa je še dovolj in v Ljubljani je marsikaj mogoče. Pa je tam okoli tudi tako zalosten kraj, zato bi bilo tam pripravno za pokopališče; bolnica pri bolnici, glubonemnica in mrtvašnica bolnice, Dobesedno zbežal sem mimo, ker si nisem hotel pokvariti dobre volje.

Človek bi mislil, da se tu izveč ozračja bolnice, ob koncu tramvajске proge konča »dolga vas«, pa se še komaj začne. Daleč je od sem, saj vozi celo naš brzec-tramvaj od postaje do sem skoraj pol ure (nekoliko sicer med potjo »gleda« okrog sebe, saj se mu ne mudi), že do sem je Ljubljana doigra vas. (To ni žalitev za Ljubljano — »dolga vas«, ampak prej počastitev v smislu lokalnega rodoljublja.)

Vodmat, pa tudi Udmat se pravi temu kraju, ki Ljubljani noče dovoliti, da bi se končala tako na samem, kje v kakem gozdu kakor je to na zapadu pod Tivolijem. Filologji bi morda tudi vedeli povedati, odkod beseda Vodmat. Morda pomeni Vodmat kaj vodnega, najbrž se imenuje po Ljubljani, pa me ne zanima. Zato nočem trditi, saj bi se s tem Vodmatčanom lahko zameril, ker Ljubljana v Vodmatu še daleč ni tako slavnina in poetična kakor v Trnovem. No, drugače pa je Vodmat videti dokaj suh, če prezmemo čestne luže, katerih tudi v Ljubljani ne manjka. Na prvi pogled se vidi na levi in desni množica restavracij in gostiln. »Dalmatinska vina in lep, senčnat vrt in prostor za balinanec vabijo od vseh strani pijani napisi — skoro tako kot v Ljubljani. Sicer pa vrag vedi, ali je Vodmat tudi Ljubljana ali samo Vodmat? (Če je ali ne, z dolgo vasio je vseeno neločljivo.) Ulični napisi so enaki kakor v Ljubljani, zeleni in beli, ceste tudi podobne, kotanj ni pogrešati, tudi policija je tu, dekleta so tudi mestna, fantje pa so na pogled enaki kot Trnovčani, četudi jih ne razganja tako ponos kakor slednje, hiše se tudi šopirijo po mestno, zlasti nove, ki hočejo biti celo bolj moderne kakor ljubljanske gospodične — skratka Vodmat je tudi dolga vas, zato v Ljubljano eno, četudi ima svoje županstvo. Težko je povedati z eno besedo, kakšen je Vodmat, koliko ga je in sploh kaj je z njim. Zdelo se mi je že od prej, da so v njem drugi oblastniki kakor v Ljubljani, zato sem šel skozi bolj skromno in skrivaj, kajti previdnost je povsod priporočati, zlasti že izven Ljubljane. Zato pa tudi tokrat ne morem dovolj pošteno iztegniti jezika o Vodmatu.

Ne morem vam povedati, kje se reha Vodmat in začne Selo in Moste, nikjer nisem opazil nobenih mejnikov — samo to rečem, da je Vodmat velik. Leži ob Ljubljani itd. Ima industrijo, usnarne itd. Ima cerkev, spada pa pod sv. Petra faro. Ima vodovod in že omenjeno Ljubljano, gostiln pa toliko, da ni dovolj, že jih desetkrat omenim. Včasih je bila tu žrebčarna, moram pa povedati, da je sedaj ni več, najbrž ta kraj ni dober za žrebce, žrebčarstvo so preuredili za stanovanja. Tu je tudi

neki samostan, če hočete vedeti. Seveda Vodmat ni brez šole, ki je mislim zidana v nekakem baročnem slogu, kar bi vam pa vedel povedati kdo drugi bolje. Županstvo sem, mislim, že omenil, bolje pa je, da storim to še enkrat, drugače bi mi lahko kdo očital, da sem ga hotel ignorirati. Na županskem poslopiju je obešena črna uradna tabla, skoraj takšna, kakor pri nas na magistratu, na njej so pa prilepljeni strogi uradni lističi. Vodmat ima skoraj vse kakor Ljubljana, samo nobenega trga nisem nikjer opazil, ne parka, ne poštenega trotoarja. Da pa zdaj skoro po celotnem Vodmatu polagajo cevi za kanalizacijo, je menda znak napredka. Sicer se pa ljudje menda prej niso mnogo bal trebušnega legarja in podobnih zlonkov, ker se zdaj hodijo flegmatično preko in mimo sumljivih luž pri in na vrtovih. Kanalizacija je seveda napredek, a nazadovani bodo vrtovi, posebno še, ker je teren peščen. Napredek pa se očituje tudi v tem, da se v Vodmatu mnogo zida, sicer se mnogo zida tudi drugod, napredek pa je vendar. Zdi se mi pa, da v Vodmatu nimajo prav posebno strogega regulacijskega načrta, četudi so nove hiše tu in tam zidane v dokaj ravnih črtah. Ampak hiše! Nekatero so najbrž jako poceni — kdo ve, Morda so pa njih gospodarji z njimi zadovoljni, zato moramo biti tudi mi.

To pa še rečem enkrat: Vodmat je dolga vas in Ljubljana tudi; in še pripominjam, da sta oba kraja lepa dovolj, da človek vsaj toliko po njih povsajuje kot sem storil jaz, samo čevlji in podplati se mu ne smejo pri tem smiliti, ker oba kraja skupaj sta res Dolga vas.

Da, lepoto domovine je treba ceniti...

Iz Celja

c— Določitev tarif za avtoizvoške v Celju. Kr. banska uprava v Ljubljani je po zahtevu vseh prizadejanih faktorjev in institucij določila za avtoizvoške v Celju naslednjo tarifo, ki stopi v veljavo s 15. septembrom t. l.: 1. Osnovna taksa 10 Din. 2. Kilometrina podvne in ponoči a) v Celju 7,50 Din, b) izven kraja 5 Din. 3. Čakalnina za vsaki 2 minuti 2 Din. 4. Če so v vozu več kot 4 osebe brez šoferja, se sme zaračunati za km največ 7 Din. 5. Za povratek praznega voza pri voznjah nad 3 km, počenši s četrtim km za vsak km 3,50 Din. 6. Za prtljago, ki zavzema sedeže in za pse se plača za vsvo vožnjo 5 Din. Vsak avtomobil mora imeti predpisani taksameter, ki avtomatično registrira prevoznino in čakalnino z ostalimi doplačili vred. Za krstno, birne in poroke se plača vožnjo po dogovoru. Podrobnosti te banske odločbe so razvidne z razglasne deske na celjskem mestnem načelnstvu.

c— Električni tok v Celju in okolici bo ukinjen v nedeljo dopoldne od 8. do 9. ure, na kar se prebivalstvo opozarja.

c— Bodoča gledališka sezona v Celju. Za bodočo gledališko sezono v Celju se pripravljajo precej živahno gledališko življenje domačih celjskih diletantov pod okriljem Dramatičnega društva. Predvidenih pa je tudi več gostovanj narodnih gledališč v Mariboru in Ljubljani. Ta gostovanja naj bi izpopolnila vrzeli, ki bi nastale v igranju domačih diletantov. Zagotovljenih imamo zaenkrat tudi nekaj gostovanj ljubljanske opere, obenem pa je bilo storjeno od strani tukajšnje gledališke uprave vse, da bo bodoča sezona vsestransko bogata in na primeri višini v oni ravno zahtirani smeri, ki jo naj zasleduje slovensko gledališče v Celju. Odvisno bo pač od naše gledališke publike, ki je v zadnjih letih polno umevala kulturni in nacionalno-vzgojni pomen gledališča, koliko se bodo mogli lepi načrti gledališkega vodstva uresničiti. Novi diletantski personal obeta precejšnje umetniške užitke v bodoči sezoni.

c— Proračun celjske mestne občine in njenih podjetij za upravno leto 1931., ki ga je izdelalo celjsko mestno knjigovodstvo, je razpoložben občanom na vpogled ob običajnih uradnih urah pri tukajšnjem mestnem knjigovodstvu v dnevih od 11. do vključno 24. septembra. V tem roku se lahko vložijo event. pomisleki proti proračunu pri mestnem načelnstvu.

Ogromen magnet

Fizikalni zavod leydenske univerze ima menda največji elektromagnet na svetu. Rabi ga v znanstvene svrhe. Profesor de Haas ga je pomagal izdelovati elektrotehnikom trvdke Simens & Halske. Elektromagnet služi med drugim za odvajanje katodnih elektronov in svetlobnih žarkov. Tehta 14.000 kilogramov, jedri njegovih tečajev tehtata po 900 kg in sta iz litega jekla. Če gre skozi nju 400 amperov močan električni tok, nastane med tečajema magnetično polje, katerega sila znaša 66.200 Gaussovih enot. Magnet se napaja s posebnim dinamom in je sploh pravo čudo tehnike na tem polju.

DVA LAŽNJIVCA

— Pri nas v Mehiki je tako vroče, da so usahnili ljudem mošnjički, v katerih imajo solze.

— To še nič ni. Pri nas v Afriki je pa tako vroče, da dajemo kuram sladoled, da bi ne nesle trdo kuhanih jajc.

Česa Italijani ne razumejo...

Zanimivo mnenje pisatelja Viktorja Cara Emina o ljubezni Čehov do našega morja

Pisatelj Viktor Car Emin, ki je deloval dolgo let v Opatiji kot tajnik istrske Družbe sv. Cirila in Metoda, je poslal sredi avgusta uredništvu praških »Narodnih Listov« zanimiv članek s spremenjenim naslovom, v katerem pravi: Se vedno smo pod vtisom krasnih in v srce segajočih besed, s katerimi ste spremljali našo nesrečo na morju. Nihče ni pri tem povedal Italijanom, kar jim gre tako, kakor je storil vaš list, toda nekaj je tu — so stvar, katerih Italijani bodisi ne čujejo, ali pa ne morejo razumeti. Ne morejo n. pr. razumeti, kako globoko so vezi, ki vežejo vaš občudovanja vredni narod s temi našimi kraji in morjem. O teh vezeh pišem v članku, ki sem ga napisal iz hvalečnosti do vas za vaš list in ki ni bil še nikjer objavljen.

Ko je prišel nekadašnji dne v decembru 1. 1918. adjutant vojvode d' Aosta, colonel Terri, v Narodni svet na Sušaku, da pozdravi predsednika dr. Bakartiča, svojega starega sošolca, nam je dejal med drugim:

»Če bi bil kdo dejal mojim Italijanom v Italiji tik pred vojno, da prebivajo v Dalmaciji zamorci, bi mu bili verjeli...

In res je tako in zato naj se nihče ne čudi, da so isti njegovi Italijani že dve leti pozneje iz pisanja nekakega rimskega lista odkrili, da prebivajo na vsej obali od Učke do Kotora sami čistokrvni Italijani. Ta obala bi ne smela biti niti kdove kako dolga, če smatramo za pravilno, kar je napisal neki rimski novinar že pred tremi ali štirimi leti, da se namreč z Reke vidi Kotor... Navzlic temu pa prisegajo oni sedaj pri vseh svojih rimskih bogovih, da je Dalmacija čisto italijanska in da v nji ni nobenega Jugoslavana od Učke do Kotora.

Ne vidijo. In če tega ne vidijo, kako naj razumejo ono neizmerno ljubezen, katero izkazujejo vi, Čehi, morju in baš temu našemu Jadrankemu morju, ki je tudi vaše? Vaše je ne le zaradi ljubezni, katero mu izkazujejo, temveč tudi zavoljo onega silnega smisla za Jadran, katerega ima vsak Čeh v krvi, v srcu, v možganih.

To ni fraza, to je moje globoko prepričanje, s katerim sem občeval dolgo vrsto let. Bila je doba pred dobrimi 40 leti, ko se je čutilo v Istri nazadovanje narodnega duhovniškega naraščanja. To vrzel so zapolnili več let zapored mladi češki bogoslovci, prihajali so v naše vasi najprej kot kaplani, pozneje pa kot vrli župniki. Težko je verjeti, kako hitro so se ti mladi ljudje prilagodili našim razmeram. Toda, to ni bila samo prilagoditev, temveč pravo spajanje z našimi domačimi običaji, z našim domačim in javnim življenjem, z družtvom in naposled tudi političnim. Bili in ostali so tako naši, da jih od naših prejšnjih, tu rojenih duhovnikov, nismo mogli ločiti. Pri volitvah med prvimi in tako tudi v vsakem drugem narodnem in kulturnem pokretu. Ko smo začeli ustanavljati v Istri šole Družbe sv. Cirila in Metoda, so bili naši najboljši sodružniki.

V onih časih jim je delal naš jezik še preglavice, toda zares ganljivo je čitati pisma, ki smo jih dobivali od njih in v katerih se radostno hvalijo, kako se jim je vendarle posrečilo najti stavbnika ali mizarja, ki napravi to ali ono delo za 30, 40 cekinov ceneje. Malenkostne stvari, ki pa povedo več, nego debela knjiga, in kdor bi hotel za nje iskati globljega vzroka, bi moral po mojem trdnem prepričanju iskati eno prelepo legendarno ljubezen bratov Čehov do našega Jadrana.

Italijani pa mislijo, da je to od večera, od zadnjega sestanka ministrov naše Male antante. Ne morejo tega razumeti.

Dobrih 40 let sem imel v Opatiji priložnost opazovati ljudi, ki so prihajali k nam iz vseh krajev Evrope. Vsi so občudovali naše solnce, nebo, kraje in morje, toda nihče ni kazal kakor Čeh, da je s tem morjem eno telo, da je z njim zrastle. Samo pri Čehih, pri ženskah in moških, celo pri malih otrocih je bilo videti, da jim to morje ni nekakšna zabava in naš kraj ne kraj oddiha, temveč da jim je vse to druga domovina, nič manj draga od one na severu. Čehi so prihajali in še sedaj prihajajo k nam, kakor da jih vodi nekakšen davni instinkt — vsi. Na steni neke prijateljske hiše v Opatiji je vklesano, da je prebival tam nekaj časa Jaroslav Vrchlicky, a malo više na levo sredi senčnega vrta se razprostira ozemlje vile, katero si je zgradil pred leti češki aristokrat grof Harrach. Vrt tega morja in z močnimi vejami svojih stoletnih dreves varuje romantično dolinico z malim pristaniščem »Dražica«. To ime je dal grof Harrach svoji jahti, na kateri je sčasoma posetil vse skalnate in romantične koticke našega morja od Učke do Bojane, a mornarji in strojniki na »Dražici« so bili sami naši ljudje.

Vsi naši ljudje so prihajali doli k nam. Mnogi so zdaj že mrtvi, toda njihova imena še žive v spominu. Nekatera so nam ostala v spominu še iz časov starega dunajskega parlamenta. Naši poslanci Spinčić, Laginja in Mandić so prišli večkrat v položaj, da so interpelirali c. kr. vlado v zadevi nešteti žalitev in krivic, katere so bili prizadejali Nemci in Italijani našemu hrvaškemu ljudstvu na morju in v vsaki taki interpelaciji so bili poleg naših poslancev podpisani tudi mnogi češki poslanci: Eim, Gregar, Kramar, Pacak, Engel, Herold in kdo bi še vse našel. Tudi slavni ime vašega velikega predsednika T. G. Masaryka smo videli na onih interpelacijah, toda našo ljubezen si je pridobil siloviti vodja češkoslovaškega naroda tudi s svojim ožjim prijateljstvom s Supilo v zelo usodnem trenutku za vso našo pokrajino in za naše jugoslovnsko morje. Vsi ti in mnogi drugi morje so se družili z nami in mi z njimi tako, da se pogosto ni vedelo, kdo je Hrvat, kdo je Slovenec in kdo Čeh.

Skupno smo prirejali tudi izlete po morju. Tu so bili naši bratje v svojem elementu. Videli smo na morju Nemce, Madžare in druge iz notranjosti Evrope. Toda ti gospodje so se mi zdeli kakor nekakšni gostje na morju, dočim sem videl v Čehih prave ljudi našega Jadrana.

Tako je bilo tudi na velikem izletu vseslovaškega novinarskega kongresa v Opatiji 1. 1905. Tu smo se seznanili s starčkom Hurbanom, dr. Hodžo in dr. Bako, s katerimi smo postali trajno dobri prijatelji. In tu nismo vedeli, kdo so oni, ne kdo smo mi. Bratstvo je lepa beseda, toda za to našo tesno zvezo — preslaba.

Mnogim Čehom je bilo v Opatiji morja premalo in raje so odhajali na otoke, kakor delajo to zdaj, ker so mu hoteli biti bliže. Tako je storil tudi dobri stari Černy, ko sem ga zadnjič videl.

Neke nedelje, 14. julija 1918, se je nas zbralo kakih 50 na Sušaku, da se sporazumemo in odločimo, kako in kaj, ko Avstrija razpade. Ko sem dotični seji predsedoval, je stopil k meni neki gospod, češ, da bi rad spregovoril z menoj nekaj besed.

— Vaše ime, prosim? — sem ga vprašal.

— Kvapil. Zdal naj se pa čudi, kdor hoče, toda meni je bilo to nekaj docela naravnega: ničesar ne moremo brez Čehov, niti oni brez nas. Tako je napisano in tako mora ostati. Kvapil je začel govoriti o položaju in končal je z morjem. Toda kako! Orožniki so se izprehajali pred poslopjem, toda sredi orkana ploskanja, s katerim smo spremljali ognjeviti govor na-

šega velikega brata, ni nihče na to niti pomislil. In tako bi lahko nadaljeval. Toda omenim naj samo še nekaj: Med vojno je izšel eden mojih zgodovinskih romanov, v katerem igra vlogo tudi jadrnica »Astrea«, največja kvarnerska ladja iz onih starih časov. Nekega dne pride k meni neznani gospod in mi izroči v lepem okviru sliko neke jadrnice.

To je »Astrea« iz vašega romana — mi pravi in pripomi: našel sem jo v arhivu bivšega brodarja Cosulich. Zlasti vi morate vedeti, da iščem že nad 25 let tu okoli po arhivih in zbiram gradivo, ki bi moglo biti zelo dobrodošlo onemu, ki bi hotel nekoč napisati zgodovino našega pomorstva.

Ko je vstopil, je povedal, kdo je, toda, kakor se pač pogosto zgodi, sem preslišal to in prosil sem ga, naj mi pove še enkrat.

— Čeh sem, je odgovoril smeje. — Rojen sam na Češkem, moji starši so Čehi, toda sam sem že dolgo tu na morju...

Njegovega imena se ne morem več spomniti, je pa zares neverjetno, koliko truda in skrbi je imel ta mož, preden je zbral vse ono bogoto gradivo ter naslikal toliko naših starih jadrnic, njih poedine dele in ladjedelnice, izmed katerih so že mnoge propadle, ter razne vile kapitana in mornarjev... Od kod vse to? Meni so v šoli učili, da je segala država Premysla Otakarja II. tja do našega Kvarnerja, toda nekaj morskega je moralo priti v češko kri že davno poprej, ko sta bili dve morji od Bojane do Rujane v nepretrgani verigi spojeni s samim slovaškim življenjem. A glej, moj prijatelj dr. E. Muka, lužiški Srb! Skoro vsako leto je prihajal tudi on k nam v Opatijo in ko sem ga gledal, kako hrepenel se ozira po sinji gladini morja, sem mislil, da ga morda muči nostalgija po izgubljenem morju... Zato nisem smatral niti njega, niti mnogih Čehov za nič drugega, nego za popotnike, ki prihajajo k morju, da izpolnijo zaoblubo, katero nosijo v sebi že od pradednih časov.

Italijani tega ne morejo razumeti. Tako dolgo so zavijali oči pred mojo hišo, na kateri je bilo ime »Dalibor«, da me je nekada dne poklical k sebi njihov podesta in me vprašal:

— Chel significato politico ha quel nome »Dalibor«? (Kakšen političen pomen ima ime »Dalibor«?)

Ko sem mu pojasnil, kakor sem sam vedel in znal, se je malo zamislil, potem je pa dejal:

— Če že gre za nekakšnega madžarskega rapso... —

— Ne madžarski rapsod, temveč legendarni češki vitez — sem popravil.

— To je vseeno — ime lahko ostane... Zaenkrat, toda ta sokol — kaj je z njim...

— To ni sokol, temveč neka ptica, sam ne vem katera.

— Če pravimo, da je to sokol, je sokol in mora odleteti.

In res je odletel.

Kmalu za njim pa tudi jaz.

Težko je nam bilo ločiti se od našega starega doma »Dalibor«. Žena je hotela še enkrat videti vrt in rože, katere je res z vsem srcem gojila in zalivala. Tu je še nekaj palm, katere vzamemo s seboj v svojo novo domovino. Milo nas gledajo, kakor da bi se nam hotele zahvaliti. Toda okrog so tudi druge rože, ki ostanejo tu. — K tem rožam se je sklonila moja žena in zdelo se je, da so izginile proti nji svoje duhteče kelihe z nežno prošnjo: »Vzemite tudi nas s seboj.«

Vseh rož nisem vzel s seboj, pač smo pa položili v zaboj črke, ki so 30 let krasile naš dom v Opatiji in približno mi jih na svoj novi dom na Sušaku, da bi jih vsak videl. In ko jih doseže prvi večer z vse rodne Učke naše krvavo solnce, se mi zdi v tem trenutku, da more to

Če druge žene
Tvoje lepe lase
Zavistno motrijo

krasno ime »Dalibor« obrnjeno proti našemu širnemu morju, zares imeti tudi nekakšen mal »significatio politico«.

O človeških črevih

Anatomija nas uči, da so človeška čreva sedemkrat daljša od trupa z glavo vred. Tako pravi anatomija, vendar se pa zdi, da je ta mera močno približna. A morda sploh napačna. Povsod se namreč tudi piše, da imajo otroci razmeroma daljša čreva kakor odrasli, da so moška čreva daljša od ženskih, da imajo prebivalci zapadne Evrope mnogo krajša čreva kakor prebivalci vzhodne Evrope, skratka, da so človeška čreva krčijo od vzhoda proti zapadu, in sicer v skladu s tem, kako se veča v hrani količina mesa. Mimogrede reče, niso nobena redkost ljudje, ki imajo čreva 2 m krajša od drugih, in sicer samo zato, ker so jim pri operaciji dva metra črev odrezali. Zdravniško je celo dokazano, da se lahko človeku vzame tri in pol metra črev, ne da bi njegovo zdravje kaj trpelo.

S to splošno znano zdravniško izkušnjo je težko primerjati trditve znane holandskega zdravnika Van der Reisa, ki pravi, da so človeška čreva dolga samo dobra dva metra. S svojim pomočnikom Schembergo je meril čreva v živem človeku na ta način, da je potegnil skozi njo pretočno cev, napolnjeno s tekočino, ki ni dostopna rentgenovim žarkom. In pri natančnem merjenju sta učenjaka dognala, da živa človeška čreva, delujoča in napeta, ne merijo nad dva metra. To skrajšanje črev povzroča napetost ali tako zvani tonus

Vsled študijskega potovanja v inozemstvo

specijalist za ušesa, nos in grlo
DR. JANKO HAFNER
od 15. septembra do 15. oktobra t. l.
ne ordinira.

H. P. White:

Na povelje

V solnčnem svitu je zavil avtomobil k hodniku in se ustavil pred impozantno teraso hotela »Imperial«. Izstopila je mlada, cvetoča blondinka brez klobuka in z aureolo zlatih las. Elegantna toaletna iz modrega krepdešina, kombinirana z beige in harmonizirajoča z odtenki karoserije, je magnetično privlačevala ženske poglede.

— Rada bi s sobo z razgledom na morje, — je dejala mlada dama v hotelu. — Ali ne stanuje morda pri vas moj sorodnik John Patrick?

Govorila je gladko francosko, toda v njenem glasu je bil zaoceanski naglas. — Gospod Patrick ima tri sobno stanovanje v prvem nadstropju. Tam je prosta samo soba št. 29.

— Ah, ah, — se je obrnil vratar k možu, ki je stal ob strani in prisluškoval, čeprav se je zdelo, da ne posluša. — Ta Američan se ne bo jezil. Toda čui, zakaj je označil ta mož večino svoje priljage s H. W., če se piše John Patrick? Pa menda vendar ni hotelski vlomilec?

— Ta s svojim prestrašenim obrazom? To je smešno!

Blondinka se je vpisala v knjigo tujcev kot miss Tyra Cleen iz Chicaga, razstavila je v svojem budoarju kristalne stekleničice z zlatimi zamaški in s

pomočjo sobarice je vzela iz velikega kovčega dvaindvajset toalet, narejenih v Parizu.

Ko se je pojavila na plaži med kopalci, je vse zasenčila. Kopalni triko je krasno oklepal njeno prožno telo očarljive lepote. Ko se je pognala v vodo in začela enakomerno plavati, se tudi John Patrick, ki je baš prihajal iz vode, ni mogel ubraniti občudovanja.

Pri večerji je mogel mladi gospod v smokingu opazovati lepo damo, sedečo v razkošni zeleni obleki za sosedno mizo. Znova jo je opazil v kazini. Stavila je v igralnici in izgubljala. Ponudila mu je svoj stolček, toda on je hotel, da bi igrala z njim. Ob dveh ponoči je bil pred njo kup denarja.

Naravno, da se je razvil med njima intimno prijateljstvo. Veselilo ga je, da je gospodična iz Chicaga. Ona je pa bila vsaj na videz tudi zadovoljna, da je on iz Pittsburga.

Drugi dan ji je formalno odkril svoje srce in pod častno besedo, da ne bo nikomur povedala, ji je priznal, da potuje pod tujim imenom. V resnici se je pisal Horatius Webb in bil je sin pokojnega Jonathana, katerega je poznala vsa Pensylvanija kot »petrolejskega kralja«. Bil je mladenič visoke postave, otožnih oči. Star je bil komaj dvaindvajset let, ko je postal gospodar industrije, ki je slovela po vsem svetu. Na svojih ramah je nosil breme milijard »Pennsylvania Oil Limited«.

Napetil se je bil v Evropo, da si ogleda glavna mesta — London, Berlin in Pariz. Tu je našel na prijatelje, ki so se zanimali za bogastvo drugih kakor za plen. Namestili je svoje svetovalce, svoje inženjerje in svoje ravnatelje, sam je pa prisel inkognito v kopalnice, kjer je nameraval ostati teden dni. Gospodična Cleenova ga je na prvi pogled očarala. Pripravljen je bil zaneesti se na njeno častno besedo in vse ji je verjel. Ker je bila doma iz boljše družbe, zakaj bi se ne oženil z njo? Zavoljo lepšega se je lepa dama nekam obotavljala, češ, da mora še premisliti. Toda ironičen smehljaj, katerega ni skrivala, ko je ostala sama je bil zelo zgovoren.

Tistega dne je sedela na klopi v parku blizu naravnega gledališča. Kar sta se pojavila od nekdaj dva gospoda, eden suh z mozklokom, drugi pa debelejši s črnimi očali. Prisedla sta.

— Poljubljam roko, gospodična, — je dejal mož visoke postave.

— Oprostite, ne poznam vas, — je vzkliknila mlada dama. Suhi mož se je sarkastično zasmejal. Iz žepa je potegnil počasno listnico iz črne svile z monogramom A. J. P. A. Tyra je prebledela in zajecjala.

— Kaj bi radi?

— Rada bi vedela, če bo naloga, katero je vam poveril poglavar, kmalu izpolnjena?

— Čujta, ko sem prevzela nalogo

odstraniti Horatia Webba, ga sploh še nisem poznala. Zdal, ko ga poznam, se je oglašilo v mojem srcu — usmiljenje. Pohleven fant je, ne more se braniti. Zakaj bi mu ne priznali in omogočili, da odkupi svoje življenje?

— Poglavar je tako sklenil. V krtovo deželo je naše geslo. Nam je potrebno vse Webbovo premoženje. Čim izgine on, bo eden nas sedmih podedoval, kakor veste, in vi dobite 100.000 dolarjev. Če se ne čutite dovolj močno storiti to, sva tu midva, da stopiva na vaše mesto.

— Usmiljenja prosim zanj!

— Pazite se, nesrečnica! Protivite se poglavarjevim ukazom!

Čez petnajst minut je potrkala gospodična Cleenova na vrata mladega milijarderja.

— Dragi moj, oba sva v smrtni nevarnosti. Niti sekunde ne smete izgubiti. Odpeljite se nenadoma v Escoblad in najemite letalo, ki vas ponesi v London. Sestaneva se v sredo v hotelu »Savoy«, ko bodo servirali čaj. To je vse, kar vam morem povedati.

Odšla je k blagajni poravnat svoj račun, dala je visoko napitnino in prosila izrecno, naj nihče ne pove, da je odšla iz hotela. Potem je vzela v svoj avtomobil Jacka Lessaya, Angleža, ki je lažil za njo in bil malo podoben Horatiju, ter se odpeljala na promenado v smeri proti Poulignu. Večkrat je pogledala iz avtomobila in opazila je, da

jima sledi velik ameriški avtomobil. Na postaji Batz je ustavila pred garažo enega svojih prijateljev. Čez pet minut je stopila v avtomobil mlada Bretonka, kateri je bila posodila svojo obleko in klobuk. Odpeljala se je z Jackom naprej. Sama se je pa vrnila preoblečena v moška z motociklom v Baule. Nasproti ji je privozil velik avtomobil.

Tistega večera je prispela v Pariz vsa prašna in utrujena, toda ponosna, da je spjeljala na led komisaria A. J. P. A. Skrla se je v hotelu na Montmartre in se prigrasila pod tujim imenom. Drugi dan je hotela odpotovati v Calais in dalje v London, da bi se sestala s Horatiem. V sosedni trgovini je kupila obleko in se odpeljala na severni kolodvor. Ko je izstopila iz avtomobila, je stopil k nji mož visoke postave in vprašal:

— Ali ne čitate jutranjih listov, gospodična Cleenova?

Ozrla se je, toda neznanec se je bil že pomešal med množico. Srce ji je močno utripalo, ko je kupovala jutranji list, ki je priobčeval na prvi strani z debelimi črkami vest, za katero se je takoj zanimala.

»Zagonetna usoda ameriškega milijarderja. Horatius Webb je padel iz letala. Vse kaže, da je sam skočil v morje. Ni pa izključeno, da je postal žrtev nesreče.

— Ubogi dečko, — je zašepetala gospodična Cleenova. Groza jo je obšla pri misli, da je sedaj ona na vrsti

Problemi moderne arhitekture in arhitekta

Sedanji arhitekt dela z železom, jeklom, armiranim betonom

Ljubljana, 13. septembra.

Z današnjim dnevom odpiramo anketo »Problemi moderne arhitekture in arhitekta«. K sodelovanju smo povabili ljubljanski Klub arhitektov in tako objavljamo danes kot prvi odgovor članek arhitekta g. Stanka Rohrmanna. Ker se v dravski banovini, zlasti pa v Ljubljani, veliko zida, je pričakovati, da bodo odgovori naših arhitektov vzbudili v javnosti mnogo zanimanja.

Ker se mora nova arhitektura strogo podrediti principom ekonomije, socialne mu čutu, konstrukciji, uporabi materiala, ekonomiji časa, energije ter vobče sodobnemu življenju, je razumljivo, da mora biti moderno mesto, oziroma moderna stavba podrejena človeškim potrebam. Metoda ustvarjanja moderne arhitekture

Poznati mora življenje do potankosti z vseh strani ter mora biti z njim prežet. On je organizator dela in življenja, korakati mora pred svojim časom ter vršiti pionirsko delo. On dela s sodobnim materialom, kot je železo, jeklo, beton, armirani beton, steklo itd. Radi teh elementarnih pogojev je moderna arhitektura tehnična značaja ter internacionalna. Le v odtokih se razlikuje osebnost naroda, njihovih značajev ter običajev, ki so v zvezi s klimatskimi prilikami.

Poleg omenjenih glavnih komponent, kot so rezultati mehanične produkcije, ki vodijo do normaliziranja, tipiziranja in standarda, je še nešteto problemov, ki so v tesni zvezi z njimi ter so prepuščeni logični misli arhitekta samega, ki jih pa ne more več reševati s tehničnim znanjem, temveč z lastno individualno filozofijo. Radi tega je vse tehnično znanje arhitek-

staviti vaš odgovor kot geslo na čelo rubrike.

St. 7. koši!

St. 8. Dragi Leonček, vas bi najprej nekam vpregel z vašo gonilno silo vred, da bi postali malo zrelejši, potem bi morebiti debatiral z vami. Dokler pa dajete take odgovore, pa odklanjamo vsak akademski ali neakademski razgovor.

Anketar.

Vrag jih vzemi probleme, ampak to je tudi problem... Pri vseh problemih pa je tako, da moramo filozofirati ali fantazirati — najbolje je oboje — ako jih hočemo reševati. Zato bi bilo prav in umestno, da bi o tem spregovorili filozofi — ali pa vsaj dobri lažnivi, to je tisti, ki znajo fantazirati. Ni tako enostavno samo blekniti ali se sme ali ne — lagati — treba je še povedati, zakaj se sme ali ne sme, poleg tega pa se še moramo zavedati, kaj je laž in kaj ljubezen in kaj je tisto, kar srečujemo tolikokrat v življenju: smeti, se sme, se ne sme, o tem pa si niso niti filozofi edini. Vendar pa je izredno mikavno govoriti o podobnih stvareh, saj o ljubezni vsak rad kaj sliši, zlasti se nežni spol. Stavim, gospod urednik, da boste dobili največ odgovorov od žensk, iz česar bi lahko sklepali, da ima ženske bujnejšo fantazijo od moških, z drugo besedo, da znajo prav dobro lagati. Torej, pišejo o ljubezni in lažejo, kaj ne? S tem pa je že povedano, ali se sme lagati... Rekel bi, da se sme, ampak samo tako, da nikdo ne ve, da je laž, kar povečmo, ter da nam verjame, kakor pravi cigan, da ni greh krasti, ako ga nikdo ne dobi poleg; saj laž ni laž, dokler ne vemo, kaj je in ker je v našem življenju toliko laži... Nekateri filozofi baje tudi trdijo, da je naše življenje laž, jaz bi pa rajši rekel, da je neumnost, ker si nismo edini o njegovi svrhi.

No, pa malo pobrskajmo po gornjem problemčku! O, ljubezen! Kdor jo je spoznal nekoliko, jo je gotovo tudi preklel, ker je že taka navada, da kar spoznamo, sčasoma tudi prekolnemo. Človeku ni nobena stvar večno všeč, zato pa najbrž tudi nazadnje umre, ker mu življenje tudi ne uga. O, ljubezen je pa vendar nekaj silno poetičnega, vsaj nekaj časa. Noben pesnik ne more brez ljubezni... Tudi moderni vlačijo najrajši in vrtijo v svojih pesmih eno in isto večno klobaso — ljubezen, če hočejo zapeti kaj lepega, genljivega, strašnega ali pa tudi grdega — za vse jim pride prav ljubezen, ker je pač tako silno poetična. Da, in v ljubezni je srce vsakogar boben, še celo žabe regljajo iz ljubezni, da o petju divjega petelina sploh ne govorim. Vse tako silno poetične stvari pa so najrajši laži podobne, oz. neresničnosti, nečemu neotipljivemu, kar bi radi potipali. Ljubezen je samo toliko časa lepa, dokler je poetična, kar se lahko reče tudi o ženskah. Namreč če se nam prvo in drugo tako odkrije, da nam postane jasno kot v matema- tiki $1 + 1 = 2$, tedaj je vrag vzel vso ljubezen kakor tudi ženske: Ko bi nam ženske vse povedale, kaj skrivajo — tedaj: Na zdravje! vsa poezija in ljubezen!

Ce se sme lagati? V ljubezni? Jaz mislim, da resnično zaljubljen človek sploh ne ve, kaj govori, kajti dober in zaljubljen človek sta norcu podobna — in tedaj ne pomaga nobena žavba ali prepoved: ne smeš lagati! Lagati pa se menda pravi, drugače govoriti, kot misliti, a ne govoriti ne resnico. Ko pa je človek zateleban, je zmožen vseh neumnosti in je najbrž še najpametnejše od njega, če se laže iz same gile ljubezni — ko je zmožen vsega... Brez laži človek tako ali tako nikjer ne izhaja. Kogar pa laž v ljubezni tako strašno boli, je gotovo jako samoljuben. Naj si manj laže — pa bo bolje... Filozof.

21.

Večina zaljubljenecv postane nezadovoljna radi mesetarjev, ki vežejo mlade pare v taki nagladi, da se ne utegnejo dovolj spoznati. Ponekod so krivi starši. Če ni duševnega kontakta, je simpatija nemogoča in čeprav sta oba značajna in je vse ostalo v redu, ker srce ne miruje, dokler ne najde svoje. S prvim duševnim kontaktom so postali v zakonu veliki alkoholiki najboljši očetje in zaničevane prostitutke vzorne žene, čeprav je bilo treba napore gospodarske in druge požitkovnosti. Eden je trdil, da je laž ženskega spola. Kaj pa resnica, poštenost, zvestoba? Vse lastnosti so ženskega spola! Ljubezen je, kakor alkohol in ima korist od nje vsak rezl, razsoden človek. Zenske so slabe le v toliko, v kolikor jih moški zastrupijo in prevzamejo. Radi slabega čtiva sem bil nekaj časa tudi jaz sovražnik žensk, ko pa sem doživel mnoge nesreče, sem se prepričal, da ni ženska nič nevarnega. Seveda, s zvijačo zastrupljena ljubezen vsebuje kali prokletstva, pa bodi kriv on ali ona, zato izženimo laž iz vseh njenih skrivališč! Zadovoljen zakonec.

22.

Temelj ljubezni bodi odkritost! Kjer je ljubezen iskrena, ni laži. Kjer ljubezen zgineva, laž uspeva. Ljubezen, ki ni združena z odkritostjo, ni ljubezen! Straš je, ki vodi prej ali slej do razočaranja. Marija.

23.

Dovolite tudi meni, priprostem dekletu par vrstic. Kot ljubiteljica čiste resnice, si ne morem misliti, da bi bila laž koristna, najmanj pa v ljubezni.

Kot 23letna mladenka sem se spoznala s fantom, (precej starejšim), ki sem ga vzbujala iz čiste, nesebične ljubezni. Geslo mi je bilo: Spoznati, ljubiti in živeti le enemu! Nisem upoštevala opominov in svaril, saj mi je neprestano zatrjeval, da me ljubi in si celo konča življenje, ako ga ne ljubim. Mislila sem, da sem najresnejša ženska, a sem po več letih iskrene hrepenja spoznala, da si vsak čas požel nove ljubezni in da so bila njegova večna zatrjevanja le nizkotna laž!

Ko je uvidel, da mi težka notranja bol razjeda telo, je zginil in nisem ga videla več.

Svetost ljubezni današnji svet malo ce-

ni. Upam pa, da še živijo fantje, ki si ne zbirajo žrtve iz vrst idealnih deklet.

Laž ima kratko pot in se mora maščevati. Po laži strto življenje.

STRUPEN JEZIK

— Je res, da pomenijo veliki uhlji radodarnost?

— Da, radodarnost narave.

Zlata poroka industrijalca Lenarčiča

Kako so živeli ljudje v naših krajih okoli l. 1870

Vrhnika, 13. septembra.

Danes praznujemo zlato poroko g. Josipa Lenarčiča, industrijalca na Vrhniki, in njegova žena Ana. Zenin se je rodil l. 1856., nevesta pa l. 1863. G. Lenarčič pripoveduje o sebi in o svojem očetu:

Moj oče Andrej je bil rojen l. 1801. v Parjih blizu St. Petra na Krasu kot sin kmečkih staršev. Delal je na očetovem domu, dokler ni dozorl za vojake. Ni mu ugajalo zapustiti rojstno vas, ker je bilo treba služiti vojake 12 let brez presledka. Tri leta se je skrival pred nabiranci, dokler ga ni župan izdal, da so ga vtaknili v vojaško službo in odpeljali v Trst. Radi

njegove izredno velike in močne postave so ga uvrstili med »grenadirje« z veliko črno kučmo. V Trstu so takratne vojake mnogo uporabljali za službo v magazinih ter skrbeli, da so se nadarjeni fantje učili v vojaški šoli čitanja, pisanja in računanja. Popolnoma neuk se je fant hitro privadil ter predmetov, poleg tega pa pričel italijanskega, nemškega in grškega jezika. Kot varčen človek si je pa tudi pri tedanjih skromnih razmerah prihranil toliko gotovine, da ni šel praznih rok po 12 letih od vojakov.

Ker na očetovem domu zanj ni bilo posla, je iskal službo in jo tudi hitro dobil kot »dacar« v tedanji zakupni družbi za trošarino, imenovano »Verzehrungs-Steuer Pachtungs-gesellschaft«. Ta družba je ob stajala iz tedanjih notranjskih veljakov: Kalistra, Dekleve, Lavrenčiča in krških Hočevarjev in se je vzdrževala do l. 1900. — Po umrlem Kalistru sta nastopila nečaka Kalister in Gorup, za Hočevarjem pa nečak Mulley.

Kot dacar je prišel moj oče na Vrhniko in si prihranil toliko, da si je mogel ustvariti gostilno in vinskiro ter lesno trgovino. Na Vrhniki se je tudi oženil. Zena mu je po par letih umrla. Na Vrhniki si je kupil primerno stavbišče in si zgradil enonadstropno hišo ob Novi cesti, ki tvori zvezo med Ljubljano in Trstom.

Ko je mož videl, da se pri užitinskem zakupu da kaj zaslužiti, saj je imel vse knjigovodstvo v roki za velik okolišč, se je združil s tedanjimi vrhnikiškimi veljaki: Jos. Kotnikom iz Verda, Fr. Golobom z Vrhnike in Lovrom Verbičem iz Bistre in nastopil kot samostojen konkurent proti obstoječi zakupni družbi. Ko je ta videla, da ima proti sebi resnega konkurenta, je povabila vrtačo skupino, naj se pridruži obstoječi družbi. Tako se je ustanovila razširjena družba, ki je razstegnila svoj zakupni delokrog na l. tro, Gorisko, Kranjsko, Stajersko, Gornje in Nižnje Avstrijsko in Moravsko. Svoje centrale je imela v Trstu, Ljubljani in Gradcu.

Poleg udeleževanja kot zakupnik se je združil s sinom svojega prijatelja Josipa Kotnika, ki je absolutiral dunajsko tehniko in po smrti svojega očeta prevzel domačijo v Verdu. S tem je bila dana možnost, se lotiti gradbenega podjetništva za ceste, železnice, mostove itd.

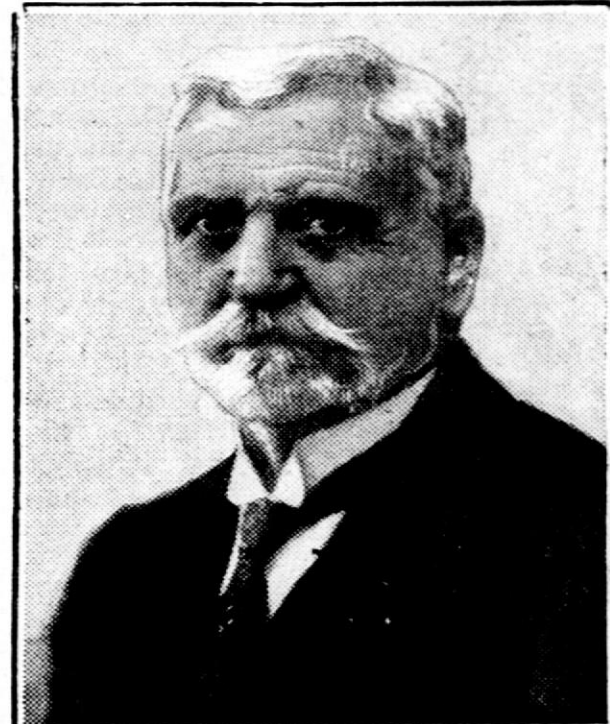
L. 1853. se je moj oče poročil drugič in vzel za ženo mlado dekle iz rodine Simon na Vrhniki; njena mati je bila Kobetičeva iz Metlike. Iz tega zakona nas je bilo 14 otrok, od katerih jih je pred očetovo smrtjo umrlo 5. Jaz sem bil najstarejši. L. 1871. je moj oče umrl nagloma zadet od srčne kapi, ravno ko sta stari oče in stara mati Simon praznovala zlato poroko.

Rodil sem se l. 1856. na Vrhniki h. št. 214. S 6 in pol letom so me dali v šolo na Vrhniki k tedanjemu šomastru, mežnarju in ob slovesnih prilikah dekanom strežaju Leopoldu Cveku. Mož je bil jako strog učitelj, ki nas je paglavce prav pogosto z »linirami«, četverkotnim črtalom naklepal. Učili smo se pridno, ker smo se šomastra bali. Moji starejši součenci iz 2. razreda so bili mnogokrat poslani učiti »otroke« prvega razreda, kadar ni bilo »ta malega šomastra« na razpologo, kar se je pogostokrat pripetilo. Mene kot najmlajšega v razredu ni nikdar doletela ta čast. Za nagrado, oziroma odlikovanje za pridnost, smo odlikovanci, ki smo bili tudi »cerkveni ministranti«, smeli peči »hostije« obhajilske in za monštranco — pa tudi šomaštrove visoke škornje smo smeli snžiti in likati. Telovadbo smo izvrševali praktično, da smo nosili in cepili drva za šomastra. Praktičen pouk v sadjarstvu

smo prejeli s tem, da smo na vrbovih palicah cepili vrbove vejice. Glede kmetijskega pouka pa smo se omejili na krmljenje šomaštrovih sviloprejk. Kot praktični mož je poslal kar ves razred nabirati murvine liste, oz. šibice po vseh murvenih drevskih vrhnikišk.

Oče mi je pred vstopom na srednjo šolo pred dovršenim 10 letom dejal: Ti boš šel sedaj na realko, potem te pošljem na tehniko, da boš inženjer. Ko boš tehniko dovršil, te pa dam v banko Mayerjevo, da se naučiš, kako se z denarjem dela.

V petem realnem razredu, ko sem ravno dovršil 15. leto starosti, mi je umrl oče star 69 let. Bil je mož krepke postave, ki se je že v visoki starosti lahko kosal glede telesne moči z mladeniči. Pravičen

in strog je bil. Bog obvaraj, da bi videl ob počitnicah katerega izmed starejših otrok postopati brez dela. Če ni bilo kaj drugega pri rokah, morali smo zahajati k očetovemu bratu, stricu Tonetu, davkarju na Vrhniki, da smo tam stare spise prepisovali, da ne pridemo iz vaje.

Po vseh potih sem se vozil s svojim očetom, ki me je mlajša dečka učil kučirati. Vedno sem imel vaje v rokah, pa tudi samega me je poslal komaj 8 let starega s konjem na senožeta iz Vrhnike do Borovnice.

Varčevati nas je otroke učil, da me je kot srednješolca ob svojih posetih v Ljubljani nagradil z desetico s pripombo: »Ta imaš seksar, pa glej, da mi ga ob počitnicah prineseš pokazati, da ga nisi zapravil.« Tako sem se naučil premagovati poželjenja in varčevati, da so mi vsi očitali, da sem »uhru«.

L. 1872. sem napravil maturo in poskušal tako oditi k vojakom. Ker sem bil komaj 16 in pol let star, so me vzile telesni sposobnosti odklonili. Podal sem se sam na Dunaj, da se vpišem na ondoto tehniko. Štirideset goldinarjev mesečno mi je določil moj varuh za preživljanje in kritje vseh potrebščin. Za stanovanje in prehrano v prvih mesecih sem plačeval 30 goldinarjev, za vse drugo mi je ostalo le še 10 fl.

Po dovršenem prvem letu sem nehal študirati na Dunaju, ker se pri službovanju v artiljerijskem polku ni dalo združiti tudi pohanje tehnike, kjer je bila osebna prisotnost neobhodno potrebna. Od 1873 1974. sem odslužil svojo enoletnost in se podal zopet na Dunaj, da nadaljujem tehnične študije. Tu pa je prišla v poštev nepredvidena okolnost, v obliki nevarnosti v obeh. Kadar sem sedel k risanju, mi je vse migolalo pred očmi. Komaj sem mogel dovršiti drugi letnik.

Met tem pa se je ustanovila na Dunaju »Hochschule für Bodenkultur« kot visoka šola vpredna s tehniko in univerzo. Tehniških študij nisem mogel nadaljevati. Doma ostati, mi mlademu človeku ni kazalo. V tem položaju sem si mislil: Kot najstarejšemu članu v rodini, mi ne preostaja drugega, kakor da se posvetim praktični stroki kmetijstva in gozdarstva. Koncem leta 1877 sem že napravil diplomski izpit iz kmetijstva. Ker sem bil pa še vedno premlad, da bi nehal študirati, sem se vpišal še na gozdarski oddelek, kjer sem si izbral vse one praktične predmete, o katerih sem vedel, da jih za svoje udeleževanje neobhodno potrebujem.

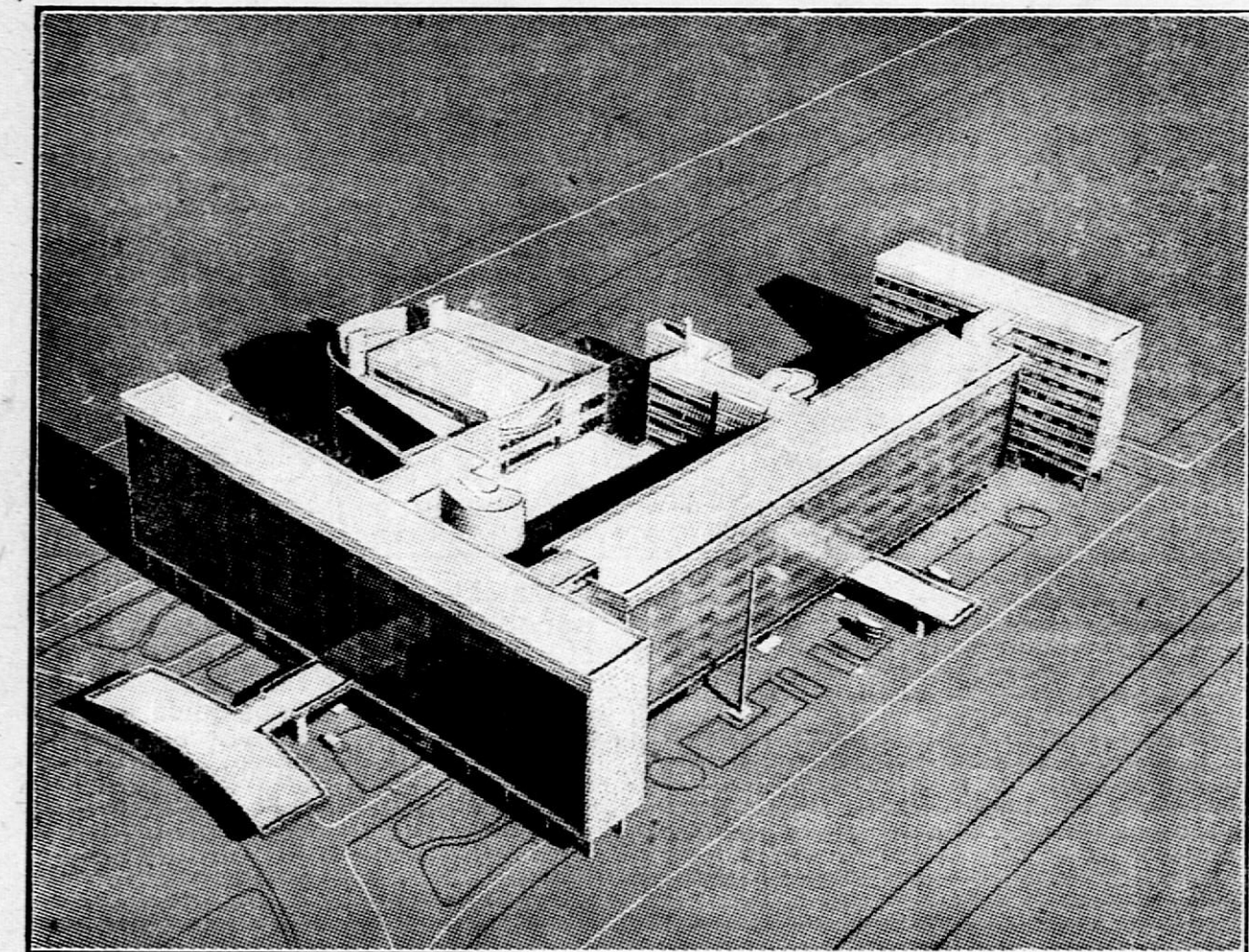
Po očetu, ki je umrl brez testamenta, se je takratno njegovo premoženje v znesku ca 200.000 gl. porazdelilo na 10 delov. Pripadlo je name 20.000 gl. Študije so pogoltile 4000 gl. Radi tega se je moje premoženje skrčilo na 16.000 gl. — Po primeru nizki cenitvi sem prevzel posestvo za 43.000 gl. pa praznih rok. Izplačati sem moral zapuščinski masi diferenco 27.000 gl., oz. to svoto obrestovati. To so bili tedaj silno težki goldinarji za mladega gospodarja, ker ni bilo nikjer nič vzeti. Sreča mi je bila mila, da se mi je nudila prilika izpolniti željo svojih staršev, srčno željo svojo in tudi željo staršev moje neveste Ane Kotnikove, ki je bila že ob rojstvu po mojih in njenih starših določena meni kot bodoča žena in gospodinja in katera mi je prinesla 20.000 gl. dote v zakon.

PO OVINKIH

Dama po družabnem večeru slugi: Preskrbite mi avto.

Gospod iz družbe: Če dovolite, mi lostiva, isto pot imam, kakor vi.

Dama: Preskrbite tona dva avtomobila.

je slična metodi moderne mehanične produkcije. Zato mora biti sodobna stavba zgrajena po teh načelih ter mora delovati v celoti kakor v podrobnostih kot živo telo, ki kaže sledove velike discipline.

Prvi in glavni pogoj zgradbe je njen notranji ustroj, ki je, kakor že omenjeno, podrejen potrebi posameznika, družine, družbe itd., ki predpostavlja medsebojno organizacijo prostorov, v katerih se živi, truduje, vrše razne obrti itd., naj si bo to že tip posvetnih ali cerkvenih stavb. Iz te notranje organizacije ustvarimo šele zunanost, ki ne sme biti nič drugega kot odsev notranjosti. Ker pa so stavbe v pretežni meri danes poudarek industrije, je radi tega moderna arhitektura izraz tehnične oblike. In tu je epohalen napredek glede na to da ustreza danes tehnična oblika poetični obliki preteklosti. Te sta si po svoji vrednosti in značajnosti enakovredni. Popolnoma napačno je mišljenje, da je bila arhitektura v preteklosti lepša in bolj impozantna, kot je sodobna. Mi tradicijo občudujemo, da bi jo pa danes ponavljali, bi bilo smešno in absurdno, bilo bi tudi negativno delo.

Moderni čas zahteva modernega arhitekta — konstrukterja, ki mora imeti veliko mero socialnega čuta. On ne sme ustvarjati estetskih vrednosti na škodo socialnih, ker bi s tem zagrešil zločin.

Kaj ste si predstavljali, ko ste vzeli 16 let mlajšo ženo — Ljubezen je samo toliko časa lepa, dokler je poetična

19.

Torej 18 odgovorov že na zanimivo anketo o laži. Toda mnogo je ljubike med pse- nico! Pa izberimo plevel, da nam ostane potem čista pšenica.

Odgovor št. 1 je izjema, ki pravzaprav ne spada čisto pod okrilje tele ankete. Povem pa, g. profesor, da vi vašega dekleta niste ljubili. Ljubezen je sorodnost, harmonija dveh duš, ki se izraža v hrepenenju po skupnem doživljanju in skupnem sprejemu raznih vtisov življenja. Iz tega sledi šele telesno zblizanje, ki pa je sekundarni pojav ljubezni. Jasno vam bo sedaj, da ste »ljubili« samo njeno telo (kakor sami pravite, da ste imeli razmerje), kajti dušo ljubimo v zdravem ali bolnem telesu! Torej vaš izgovor, da ste zdrav človek in da vas bolezen odbija, ne drži. Pravite, da ste mislili, da boste umrli od bolečine, tako se vam je smilila, ker ji je bilo hudo za vami. Za tem pa tiči precej domišljavosti in samoljublja. Zakaj pa niste umirali od bolečine, ker je vam bilo hudo, ločiti se od nje? No vidite! Nikarte profanirati prave ljubezni z enostavnim razmerjem. Vi ji niste lagali samo poslej, vi ste ji lagali od prvega koraka z njo. Samo da ste od začetka lahko lagali (mogoče podzavestno), ker je bila prikupna, poslej pa težko, ker je sekundarni pojav ali zahtevke odpadeli, ker primarnega ni bilo. Sekundarni zahtevke ljubezni pa brez primarnega, to je duševne ljubezni, dalj časa absolutno ne more obstajati. Torej tudi v tem primeru ni bila

laž na mestu, če posežemo stvari do dna.

St. 2. Cnik, vi ste precejšnje domišljavec! Kaj ste si vi predstavljali, ko ste vzeli 16 let mlajšo ženo? Da vam bo zvesta do groba? Ona je gledala v vas sebi dostojnega partnerja, kakor pravite? Da, dostojnega partnerja za pred oltar, ni pa gledala v vas objekt ljubezni! Vi ste se poročili na hitro oko, to se vidi iz pripovedovanja. Vi govorite o ženski nezvestobi, ne pa o laži kot taki, zato križ čez vaš odgovor. Da vas je pa prevarila žena, ste si pa sam kriv.

St. 3. Kaj naj pa tebi povem osmošolec? Tožiš o ženski nezvestobi. O koliko jih je že in koliko jih še bo, tožilo namreč! Nezvestoba je pač tudi ženskega spola. Pa to ne spada semkaj. Bi morala pač prositi g. »glavnega«, da nama odpre posebno anketo, če bi se hotela o tem veleprečem vprašati kaj obširneje pomeniti. Zato zdravstvuj s tvojo novo izvoljenko, o kateri si uverjen, da ti ne bo lagala.

St. 4. Studentka, res vse, vse priznate vašemu fantu? Mislim samo do gotove meje, ne? Sicer pa lep odgovor, v kolikor je iskren.

St. 5. Vam dragec bi pa samo svetoval, da bi se rajši podpisali: »Eden, ki je malo izkusil«, kajti to bi se bolj skladalo z vašim odgovorom!

St. 6. Da, dragi mati, z vami se strinjam popolnoma. Vi ste napisala s tem enim stavkom več kot vsi ostali »anketarji« v svojih 17-ih odgovorih. Vi zaslužite vso pohvalo, če bi bil jaz urednik, bi pustil

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

I.

Konec potovanja.

Iz skupine dreves blizu ceste se je dvignila številna rodbina vran in zakralka je, da se je razleglo daleč naokrog. Divji zajec, ki se je solnčil ob jarku, je planil na noge, pomagal z dolgimi uhlji in izginil liki blisk. Priletno kljuse, dremajoče blizu jarka na polju, je dvignilo glavo, zarežgotalo prestrašeno in odkrevsalo svojo pot. A peklenski ropot, ki je povzročil to paniko v živalskem carstvu, je postal od trenutka do trenutka močnejši in strašnejši.

Prav nič ne bi bilo čudno, če bi slučajno prisotni človek mislil, da napovedujejo ta znamenja konec sveta ali vsaj hud potres. Toda v resnici ni bilo tako strašno. Bil je samo gospod Peter Quentin Cardinal, ki se je bil odpeljal v prostoro naravo s svojim avtomobilom — če lahko imenujemo tako čudno prikazen, ki se je nenadoma pojavila vrh hriba in se med strašnim škripanjem zavor in gugalnic ustavila.

Seznajte se, prosim, z gospodom Cardinalom. To je mladenič petindvajsetih let in meri od pete do glave skoro dva metra. Širina njegovega prsnega koša odgovarja velikosti. Ima prijeten, čeprav ne baš lep obraz, svetle lase, odkrit pogled in na videz okorne, počasne kretnje. To še daleč ni duhoviti intelektualec, temveč mladenič, ki zna dobro rabiti svoje roke, je prijazen z otroci in živalmi ter uljuden s stariji ljudmi, ima rad vse panoge sporta in smatra življenje večinoma za docela znošno pokoro. Takih mladeničev je na tucate.

Pač pa je njegov avto edinstven. Naša doba trpi na prehudi standardiziranosti in originalnosti v kakršnikoli obliki jo že moram ceniti in spoštovati. Zato moramo smatrati gospoda Cardinala za izredno srečnega, da je bil lastnik avtomobila, kakršnega ni imel nihče drugi v celi Angliji. Inerter ali kriptogram, ki ga je seznanil s to edinstveno znamenitostjo, se je glasil:

»Ugoden nakup, 10 HP Marvel 2 sed. dok. meh. kond. 1 res. Znam. pril.«
Toda to še daleč ni bilo vse. To je bila prava antikvitet, oguljena relikvija iz onega mračnega davnokeveka, ko je hodil pred vsakim avtomobilom glasnik z rdečo zastavico. Nedvomno je bil takrat to sijajen avtomobil, katerega je občudoval vsak, kdor ga je videl drveti mimo z blazno hitrostjo petih kilometrov na uro. Zdaj je pa bil to mnogo bolj dovptil na kolesih, premikajoča se rariteta, mehanična igrača narave, spominjajoča deloma na stare španske jarnoborne in združujoča v sebi pohlevnost splešnega rhinocera s hitrostjo hromega polža.

Peter je bil kupil ta nestvor pred štirinajstimi dnevi od nekega garažnika, ki ni imel vesti, zato pa bujno fantazijo, v enem onih trenutkov prismojnosti, katerim podležejo večini tudi najmodrejši med nami. Dal je bil zanj petindvajset funtov in bil je ponosen, da je sklenil tako ugodno in imenitno kupčijo. Toda zdaj ni bil več ponosen. Prvotno je nameraval napraviti veliko potovanje po Angliji — posetiti najprej zapad, ozreti se malo po Walesu in vrniti se preko Skotske in ob vzhodni obali. Garažnik, kateremu je bil razodel »ta sijajni načrt, ga je zagotavljal, da prevozi Marvelka to pot na levo roko. Ni mu pa povedal — kajti tudi fantazija garažnika ima svoje meje — če je zmogla prevoziti tako dolgo pot na kolesih. Globoki pomen te pozabljivosti je čutil Peter vedno bolj.

Zadnjih štirinajst dni je vodil Marvelko dnevno vsaj eno uro po samotnih okrajih Londona. Razen nekaterih malenkosti, razumljivih v njeni starosti, se je vedla, kakor se spodobi dami. Toda tistega popoldneva se je vedla menda zaradi večerjanske izprehoda in slabih podeželskih cest tako, da bi se morala sramovati, če bi bila res dama. Nerada se je pokorila vodstvu, stokala je in škripala kakor v smrtnem boju in kazala je — kar je bilo še najhuje — vedno večje nagnjenje razpasti na poedine dele tako, da je bil Peter zadnji dve uri prisiljen ustaviti in postopoma pobirati rezervno pnevmatiko, stransko luč, zadnjo številko, še drugo rezervno pnevmatiko, ključko od vrat in končno še tretjo rezervno pnevmatiko. In tako ni čuda, da je bil že vsega do grla siti, ko se je ustavil vrh hriba, da pogleda na zemljevid in da se stroj ta čas malo ohladi.

Slednjič je odložil zemljevid, si prigljal cigareto in se ozrl okrog. Na desni strani se je videla na obzorju krivulja South Downe, na levi se je sussexa pokrajina položeno nagibala k morju, oddaljenemu dve do tri milje.

Cesta se je pred njim izgubljala med košatim drevjem velikega gozda. In čeprav menda ni bila vredna, da bi jo na zemljevidu označili, je bil Peter skoro prepričan, da prispe po nji do mesta Wellbridge, ki po njegovem mnenju ni moglo biti daleč. Zadovoljen in vesel, da bo lahko kmalu jedel in pil pivo, je vrgel cigareto proč in pritisnil na starter. Bil je že utrujen, lačen in žejen. Zato ni čuda, da ga pohajkovanje po kmetih ni več tako mikalo, kakor prvotno. Motor je počasi oživel, Marvelka se je stresla tako, da je bilo pravo čudo, da ni vrgla iz sebe Petrovega kovčega. Slednjič je počasi oddrdala s hriba.

V gozdu ob vznožju hriba je cesta ostro zavijala na desno in se vila dalje med visoko in živo mejo, ko je docela za-

stirala razgled. Kmalu je postala ožja in slabša tako, da je bil Peter več v zraku nego na sedežu. Toda — kakor večina ljudi je tudi on preveč zaupal svojemu zmislu za orijentacijo, da bi se ustrašil slabe ceste. Junaško je nadaljeval svojo pot. Če je bil spoznal, da vodi ta cesta v Wellbridge, je potreboval jasne dokaze, ki bi ga mogli prepričati, da se je zmotil.

Jasni dokazi so bili kaj kmalu tu. Ko je prevozil še dobro poldrugo miljo, je bilo žive meje naenkrat konec in cesta se je po običajni grdi navadi najprej zožila v nekašno kolovozno pot, potem pa v stezo in končno je sploh izginila. Marvelka je še malo poskočila in zapotala, potem se je pa kar na lepem ustavila. Peter je ves presenečen in prestrašen opazil, da je zašel na kraj Anglije.

Pred njim je bil zalivček z visokimi skalami na obeh straneh. Ozka, kamnita obala je delila morje od širokega pasu zemlje, poraščeno z ostro travo. Tu je stalo kakih šest koč (bungalow) različne velikosti. Pljuskanje valov se je prijetno razlegalo v tišino in jata galebov je krožila nad morjem. Toda o ljudeh tu ni bilo ne duha ne sluha. Tipičen angleški prizor, ustvarjen kot nalašč za to, da pomiri živce vsem, ki morajo preživeti večino svojega življenja v vele mestnem vrvenju. Toda živci Petra Quentina Cardinala se niso pomirili.

— Eh, budalo! — ja zamrmral.
Nobena stvar ne razjezi človeka tako, kakor spoznanje, da se je zmotil in da ne more zvaliti krivde na nikogar drugega. Peter se je prepričal, da mu celo zemljevid ne zadostuje za orijentacijo. Ta zavest mu je bila tako mučna, da bi bil dal ne vem kaj, če bi bil mogel dobiti kakršenkoli streljivo, nad katerim bi lahko streljal svojo jezo. Pa tudi te skromne tolažbe mu usoda ni privoščila. In tako je sedel nekaj časa nepremično v avtomobilu, zrl je srdito na za-

liv ter preklinjal na ves glas zdaj zemljevid, zdaj zopet avtomobile. Ker mu ni kazalo naseliti se v tem zakotju, kjer so si lisice voščile lahko noč, mu ni preostajalo drugega nego obrniti, kreniti nazaj na glavno cesto in poskusiti srečo v drugi smeri. In to je tudi hotel storiti naš Peter, ko se je bil malo potolažil in pomiril.

Toda zdelo se je, da je Marvelka v tem pogledu drugačnega mnjenja. Ta častljiva relikvija je mirno stala in ni ji šlo v glavo, čemu bi se morala znova razmajati. Tebi nič meni nič se je odločno uprla in ni hotela nikamor. Zaman je Peter pritiskal na starter, da je porabil vso baterijo, zaman je vrtel ročico, da jo je košček odlomil, zaman je vrtal v magnet in v karburator in v vse, v kar se je dalo vrtati. Marvelka je stala nepremično liki Mont Blanc in molčala trdovratno kakor gospodična v telefonski centrali. Zdelo se je naravnost neverjetno, da se je ta mrtvi avtomobil sploh kdaj premikal.

Tako je hitel čas. Končno je Petru pošla potrpežljivost in zaloga kletvic. Pretegnil je otroplo hrbtnico in si obrišal potno čelo. In tedaj ga je zadelo nekod iz zraka vprašanje:

— Je zamrznil?
Peter se je naglo obrnil. Pred njim je stal mož, katerega ni slišal prihajati, ker je bil preveč zatopljen v svoje delo. Mož je stal molče, roke je držal v žepih, plešasto glavo je imel nagnjeno na stran, na štirioglatem obrazu se mu je poznala radovednost, združena s sočutjem. Zadovoljno se je smehljaj. Lahko je bil kdorkoli od trgovca na počitku do manjšega politika. Peter je pomislil na vse to in prikimal.

— Zamrznil je, — je odgovoril.
Uglajeni gospod se je ozrl na trmasto vozilo.
— Kakšne znamke pa je? — je vprašal kar naravnost.

„Geco“ patrone z nemškim »Rothweilskim« smodnikom in nove vrste lovske patrone znamke »Re«, napolnjen z nemškim Hasloch brezdimnim smodnikom, ima vedno v zalogi
F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

LIKANJE
MOŠKE IN DAMSKE
OBLEKE
18 Din
Obračanje 300 D

Garderobo najhitreje zlika, kemično čisti, pošije, obrne Waller, Express, Ljubljana, Stari trg 19. — Na likanje se lahko počaka!

>Mali oglasi<

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke se odgovarjamo — Najmanjši oglas Din 5.—

Klavirji in pianina

„Dalibor“ (ČSR)

opetovano razstavljamo na Velesejmu v Ljubljani, paviljon E od 31. VIII. do 15. IX. 1980. Izrabite to priliko za nakup prvovrstnega instrumenta »Dalibor« poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji. 72/T

NA OBROKE

obrnite se na
Kreditno zadružno
detalnih trgovcev
r. z. o. z. v Ljubljani

Uradnik

večleten pisarnovodja v odv. pisarni in trg. podjetju, perfekten slov., nemški in srbohrv. korespondent, knjigovodja, stenograf, strojeopisec išče službe. Ponudbe pod »Perfektens« na upravo »Slov. Narod.«. 2211

Klavirji!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev! Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljše (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod izvedenec in biv. učat. Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3
Najcenejša posojevalnica.

DIJAKINJO

sprejme na stanovanje, event. z zajtrkom, mirna družina. — Naslov pove uprava »Slov. Narod.«. 2428

SLUŽKINJO

ki zna kuhati in razume vsa gospodinjstva dela — sprejme boljša družina. Plača dobra. — Naslov v upravi »Slov. Narod.«. 2427

PEKARIJA

v najboljšem obratu v vlinem predmestju Gradca, naprodaj. Cena 20.000.— šilingov. — Ponudbe na: Bäckerei in Wetzelsdorf bei Graz, Krottendorferstrasse 33. 2419

HIŠO V KONJICAH

kupi samo na prometnem kraju za trgovino ali drugje Frizer, Ilica 53 v Zagrebu. Posredovanje plačano. 2420

MLAJŠO SLUŽKINJO

katera je vajena kuhanja in sobe v redu in čisto držati, torej za vsa hišna dela, se sprejme takoj k trem osebam. Pisane ponudbe z navedbo plače, starosti in prepis sprave na go. Lizeto Rozman, soprog ravnatelja v Mojstrani, Gorenjsko. 2421

LEPO POSESTVO

z zidanim poslopjem na novo preurejeno, hlevi itd., lepi trgovski in gostilniški lokali s krajeno pravico za gostilniško obrt, ležeče ob državni cesti v pujski okolici, 3 orale njiv, sadonosnik, vrt, primerno za vsakega trgovca in gostilničarja — pod ugodnimi pogoji radi družinskih razmer takoj ali pozneje prodam. Vprašati pri J. Stumbergerju, Bukovci 111 pri Ptuj. 2422

Vsa pleskarska in soboslikarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBS

družba z o. z.
pleskarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Orožje

in municijo za lov, šport in obrambo v vseh svetovnih znakih po najnižjih cenah priporoča puškarja Fr. Sevcik, Ljubljana, Židovska ul.

Strojeopisni pouk

se vrši vsaki dan zvečer od 6. ure dalje. Tečaj za začetnike in izveščance. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsaki dan od 6.— 1/8. ure zvečer. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska c 7/I. 2294

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Stari trg 32. Ljubljana.

GOSPOD

star 30 let, dobro situiran, s stalno službo, želi dopisovati s samostojno simpatično gospodino ali vdovo. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Jesen/2424«.

Blago za divane
in otomane
v veliki izbiri

priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana

DEKLE
ki zna kuhati in opravljati vsa hišna dela ter ljubiti otroke, pridno in pošteno, iščem za Beograd. Plača po sposobnosti od 400—500 Din mesečno. Pisati na: Buković, Beograd, Kadarjodjeva 69/33. 2423

POMNOŽEVALNI STROJ
»Gestetner«, v formatu 48x34, skoro nov, posebno priporočljiv večjim tiskarnam za tiskanje razpredelnic, proračunov, okrožnic, cenikov itd., — ugodno napredaj. Stroj natiska v eni uri šest do osem tisoč od-tisov. — Ponudbe poslati na: Ptujška tiskarna, Ptuj. 2425

POSESTVO
v okolici Brežic kupim. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Posestvo«. 2418

MLEKARNO
na prometnem kraju oddam z inventarjem vred. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda«.

MODROCE

la afrik močno blago Din 240.— spodnje modroce, mreže, posteljne odele najceneje kupite pri

RUDOLF SEVER

Marijin trg 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tambure, fice, škole,
partiture i ostale po-
trebitne za
sva glazbala. —
Odlikovan na
pariskoj izložbi
Cjenici franko.

BLAGO ZA JESEN

ANGLJSKO IN ČESKO NAJ-
NOVEJŠI VZORCI: MODNE
BARVE: SPEC. KVANTITETE:
KUPONI ZA POSLATE: DAME
OBLEKE, SUKNJE, PLASCE

KONGRESNI TRG 15
NASPROT DVAJSE CERCKE

V VELIKI IZBIRI IN NAJCENEJE PRI TVRDKI

NOVAK LJUBLJANA

Zahvala.

Za mnogobrojne izraze sožala povodom smrti našega nepozabnega

Matije Kumpa

upokojenega stotnika bivšega domačega 17. p. p.

izrekamo vsem iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo blagim srcem, ki so mu nudila pri nezgodi velikodušno pomoč, preč. gospodu kanoniku Volcu, naši vojaški oblasti, gospodu polkovniku Andrejki, udruženju vpokojenih častnikov, častitim šolskim sestram in preč. vodstvu Marijanišča, vsem, ki so ga spremljali na zadnjem potu, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja in vsem, ki so nam kakorkoli izkazali in izrazili sočutje.

V Ljubljani, dne 13. septembra 1980.

Žalujoči ostali

Ob 4., 8 in 10

Emil Jamning's

„SINJI“

Izven sporeda Micky
miška v strelskih jarkih

Elitni kino Matica
Telefon 2124

kot profesor Rath v prvem svojem
govorečem vefilmu:

ANGEL“

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter naka-
sila v tu- in inozemstvo satg - deposits
itd. itd. itd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana — Telefon
št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2306
87-L

Eksotične dekorativne ribice, ptički, akvariji, ptičje kletke, utenzilije za negovanje in odgojo vodnih rastlin

ZOOLOŠKA TRGOVINA

Ilastnik ALEKSANDER MARIK

Gradec (Graz), Štajersko, V. Elisabethnergasse 16

Krotke opice, veverice, morski prašički, bele miši, reptilije, živalska piča

Kam pa kam v nedeljo?

Na grilovo žeganje k Španu!

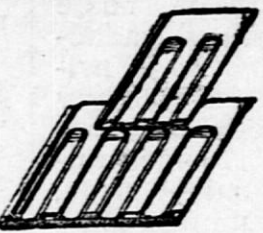
Tam se točijo najboljše štajerske in dolenske vina. — Za točno in solidno postrežbo pa preskrbi in se priporoča

Nežika Salamon

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo

»EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

Dvokolesa, motorji, šivalni stroji,

otroški in igračni vozički, pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„Tribuna“ F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov,

LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA ŠTEV 4.

Strojno podjetje

R. Willmann

Ljubljana, Š omškova ulica 3

PRIPOROČA

opremo žag in mlinov ter drugih industrijskih naprav, tovarna dvigala na ročni in električni pogon. — Vsakovrstna popravila strojev.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

Vrvarske lastne izdelke

in motvoz nudi po znižanih cenah

Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino

IVAN N. ADAMIČ

Ljubljana, Sv. Petra c. št. 31
Telefon 2441

Podružnici:

Maribor, Detrinjska ul. 20
Telefon 2454

Celje, Kralja Petra cesta 33

Najmodernejši šivalni stroji

OGLEJTE SI

ZALOGO

PRI

TVRDKI

Čudo. Baraža, Ljubljana

SELENBURGOVA ULICA 6. TELEFON 29-80

Vezenje nevestinih oprem, zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Štrukelj)

Entljanje, ašuriranje, predtiskanje takoj!

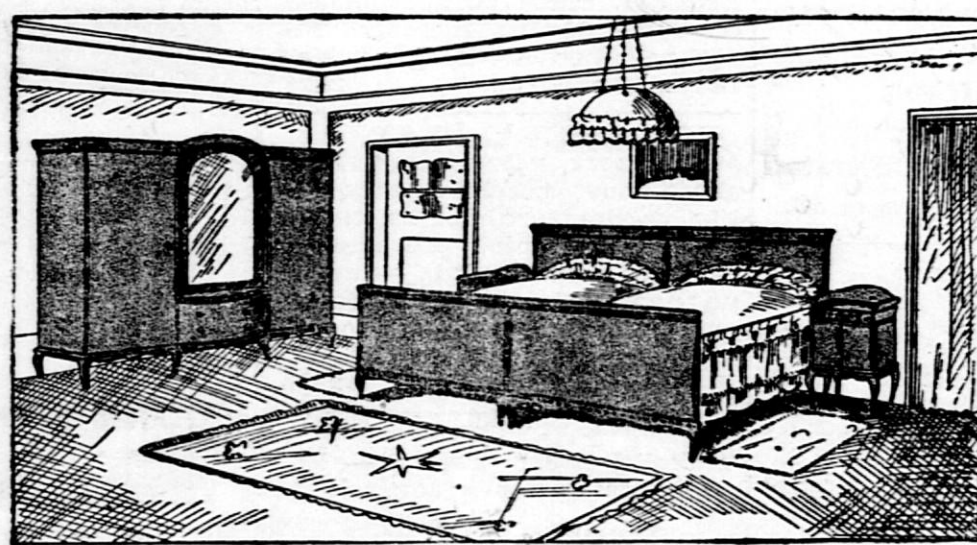
Obiskovalcem

velesejma

se v ljudno priporoča velika zaloga in razstava dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških in igračnih vozičkov. Prvo vrstno blago, nizke cene. Ceniki franco. — »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles, otroških vozičkov in delov, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4 (postaja cestne železnice). 2342

Najmodernejša pohištvo

za spalnice, jedilnice, gosposke sobe itd. kupite po najnižjih cenah pri tvrdki

J. Repše, Ljubljana, Dvorni trg 1

Kuhinjsko posodo

steklenino

porcelan

železnino - pločevino

nosilke - cement

vse vrste orodja

najceneje pri

B. ŽILIČ, Ljubljana

Dunajska c. 11

Poleg Figovec

Oglejte si zalogo

Oglejte si razstavo na šumarski prireditvi Velesejemski prostori paviljon „H“

Najboljši brnski blagovi

Zajamčeno čistovolneno

moške in damske blagove

zadnjih novosti za

jesensko in zimsko sezijo

razpošilja starorenomirana zaloga tvornice sukna

SIEGEL-IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12, Českoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. — Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUSTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga

LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.

Pričetkom šolskega leta

imajo starši velike izdatke za šoloobvezne otroke in dijake, zato opozarjamo že sedaj starše, da si ogledajo našo bogato zalogo narejenih oblek in zimskih sukenj znamke »TIVAR«, katere prodajamo po originalnih tovarniških cenah. Kdor kupi pri nas obleko, si prihrani ogromne izdatke, ker so cene »TIVAR« oblek sledeče:

Oblekce za otroke od 3—6 let	od	Din 110.—
Oblekce za fante od 7—10 let	>	130.—
Oblekce za fante od 11—15 let	>	200.—
Obleke za moške vsake velikosti	>	240.—
Obleke za moške vsake vel., boljše	>	290.—
Raglan za fante	>	290.—
Raglan za odrasle	>	450.—
Zimske suknje	>	300.—
Posamezne hlače	>	85.—
Modne hlače	>	150.—
Volnene struk hlače	>	150.—

Razen tega opozarjamo, da imamo vedno v zalogi fine črne in modre kangarn obleke od Din 690—790.

Izvrstna izdelava. Blago dobro.

Cene brez konkurence. Postrežba solidna.

Samoprodaja »TIVAR« oblek

IVAN KOS, družba z o. z.,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 23 in Celovška cesta 68.

2305

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

Premog

domači in tuzemski za domačo

turjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks žvarniški, plav.

črski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 15/1

Makulaturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava, Slovenskega Naroda,

za osnovne, srednje

in meščanske šole

KNJIGARNA TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI, PREŠERNOVA ULICA ŠT. 54